

ULOGA PEDAGOGA U ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH SPORTAŠA - PRIMJER AKADEMIJA HNK HAJDUK „LUKA KALITERNA“

Jonjić, Antonio

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:356274>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ULOGA PEDAGOGA U ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH
SPORTAŠA – PRIMJER**

AKADEMIJA HNK HAJDUK „LUKA KALITERNA“

ANTONIO JONJIĆ

Split, 2024.

Odsjek za pedagogiju

Prijediplomski studij Engleskog jezika i književnosti i Pedagogije

Kolegij: Školska pedagogija

**ULOGA PEDAGOGA U ODGOJU I OBRAZOVANJU MLADIH
SPORTAŠA - PRIMJER**

AKADEMIJA HNK HAJDUK „LUKA KALITERNA“

Student:

Antonio Jonjić

Mentor:

izv. prof. dr. sc. Ines Blažević

Split, 11. srpnja 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PEDAGOG U ODGOJU I OBRAZOVANJU.....	2
2.1. Poslovi i uloga pedagoga	2
2.2. Kompetencije i osobine pedagoga	5
3. RAZVOJ MLADIH SPORTAŠA.....	8
4. HNK HAJDUK – POVIJEST	13
4.1. Povijest Akademije HNK Hajduk „Luka Kaliterna“	15
4.2. Luka Kaliterna	16
4.3. Najveći uspjesi Akademije	18
4.4. Uzrasti u Akademiji	20
4.5. Stručni tim Akademije	20
4.5.1. Pedagog	20
4.5.2. Psiholog	21
4.5.3. Fizioterapeut	22
5. PEDAGOŠKE KOMPETENCIJE TRENERA	23
6. ULOGA PEDAGOGA U HNK HAJDUK: INTERVJU	26
6.1. Cilj istraživanja.....	26
6.2. Empirijski pristup istraživanju.....	26
6.3. Postupak provođenja istraživanja	26
6.4. Instrument istraživanja	27
6.5. Analiza podataka.....	27
6.6. Rezultati i rasprava	27
7. ZAKLJUČAK	39
8. SAŽETAK	41
SUMMARY	42
9. LITERATURA	43

1. UVOD

Za mnogu djecu i mlade osobe sport je nezaobilazan dio djetinjstva i njihovih života. Mnogo je onih koji na tom izazovnom i teškom putu imaju želju i zadatak pomoći djeci da se kroz svoj sportski razvoj u potpunosti ostvare u svakom pogledu. Posebice ako se radi o organiziranom i profesionalnom bavljenju sportom, a ne samo rekreativnom. U ovom završnom radu najveći će se naglasak dati na ulogu pedagoga u odgoju i obrazovanju mladih sportaša koja je oduvijek bila od velikoga značaja. Pedagozi na različite načine mogu dati svoj doprinos u odgoju i obrazovanju nekih (možda) budućih Ivana Perišića, Marka Livaje, Ivana Balića, Luke Modrića, Dražena Petrovića, Gorana Ivaniševića, Tonija Kukoča, Marina Čilića, Sandre Perković, Zorana Primorca, Blanke Vlašić, Sandra Sukna, braće Sinković, Ivica i Janice Kostelić... Danas je mnogima jasno da je za uspjeh u toj jako zahtjevnoj sferi života potrebno puno više od prirodnog talenta, napornog rada uz puno odricanja i vrhunskih fizičkih predispozicija. Moderni odgoj i obrazovanje mladih sportaša danas pretpostavlja podršku pedagoške službe, bilo klupske, bilo one u školama.. U razvijenijim zapadnim državama je sasvim uobičajeno da sportski kolektivi imaju svoje pedagoge, u punom radnom vremenu i na dispoziciji svojim mladim nadama. Možda i najbolja nogometna akademija, kulturna „La Masia“ FC Barcelone, ima čitav niz pedagoga i drugih profesionalaca koji mladim sportašima pomažu uskladiti sportske i akademske obaveze (FC Barcelona, 2024). U Republici Hrvatskoj situacija nije u skladu s takvim trendovima. HNK Hajduk Split je među rijetkim hrvatskim nogometnim klubovima koji imaju svoje pedagoge. Njihova uloga u radu Akademije HNK Hajduk „Luka Kaliterna“¹ je izrazito velika i zasigurno puna važnija nego što mnogi pretpostavljaju. U 2024. godini trebalo bi biti općeprihvaćeno da osobe koje odgajaju djecu i bitan su dio njihove svakodnevne imaju neizmjernu važnost u njihovom rastu i razvoju u svakom smislu, kao i treneri koji s njima rade. Ako život izvan sporta nije uredan teško je očekivati da će na travnjaku sve funkcionirati kako treba. Upravo zato su tu pedagozi, koji se brinu da polaznici Akademije uspješno usklade sve svoje obaveze kako bi uživali u nogometu i pružali najbolje od sebe na zelenom travnjaku. Profesionalni sport postaje sve izazovniji, a djeca u njega ulaze u sve mlađoj dobi. Praksa nam pokazuje da oni na svom putu trebaju pomoć i da ne mogu sami ostvariti svoje ciljeve. Uz brojne trenere i stručne suradnike, upravo su pedagozi desna ruka tim mladićima i djevojkama. Prema Musićevim (2018) riječima, promjene u suvremenoj civilizaciji zahtijevaju u potpunosti drugačiju osobu u liku pedagoga sporta. On prije svega treba biti voditelj, suradnik, koordinator,

¹ Akademija- u nastavku teksta će se koristiti ovaj termin za Akademija HNK Hajduk „Luka Kaliterna“.

organizator, mentor, eksperimentator, praktičar, programer, planer, savjetodavac, predavač, ocjenjivač, inovator, stručno obrazovana ličnost, dijagnostičar, treba posjedovati ljubav prema djeci. Navedenom možemo pridodati i pedagošku obrazovanost, široku opću kulturu, kontinuiranu težnju za stručnim usavršavanjem te ljubav prema svomu pozivu i djeci.

Pedagog mladom sportašu omogućuje stjecanje vrijednosti i znanja koja mijenjaju stavove i ponašanja sportaša, te povećavaju vjerojatnost njihovog životnog i sportskog uspjeha (Čatlak, 2021). Riječima legendarnog Hajdukova trenera Stanka „Špace“ Poklepovića: „Hoću viteštvo, hoću kulturu, hoću civiliziranost.“ (Slobodna Dalmacija, 2018). Kvalitetan trener će prenijeti svojoj mladoj momčadi sva potrebna tehnička, taktička i kondicijska znanja, što je jedan od osnovnih preduvjeta sportskog uspjeha. Izrazito važno osim akcije, dodavanja ili tranzicije, je odgojno i obrazovno djelovanje kako bi se razvili u kvalitetne osobe uz njihov sportski razvoj.

2. PEDAGOG U ODGOJU I OBRAZOVANJU

U suvremenom svijetu i odgoju i obrazovanju danas briga za prikladan i cjelovit razvoj djece i ostalih mladih jednostavno je nezamisliva bez pedagoškog djelovanja. Stoga danas pedagozi obavljaju različite poslove s različitim ulogama u kojima su izuzetno važni osobine i kompetencije pedagoga.

2.1. Poslovi i uloga pedagoga

Na različite se načine pokušalo definirati područje rada pedagoga, no uvijek se dolazilo do istog zaključka: ono se prostire na sve sfere odgojno-obrazovnog procesa. Nekolicina je različitih pristupa sistematizaciji pedagoškog rada. Jedan od njih uključuje podjelu pedagoških poslova na instruktivne, studijsko-analitičke i operativne. Studijsko-analitički se poslovi odnose na istraživanje i analizu tema unutar pedagoškoga rada, operativni se odnose na specifična stručna područja, dok instruktivni poslovi uključuju pedagoge koji podučavaju druge (Ledić i sur., 2013).

Pedagozi se zapošljavaju u različitim organizacijama te samim time obavljaju različite poslove. U Republici Hrvatskoj je pedagoška djelatnost uglavnom percipirana kao djelatnost vezana uz ustanove poput škola i predškolskih ustanova. Ovakva percepcija sužava pedagoško djelovanje ako imamo u vidu da pedagogija ima značajno širu svrhu i mogućnost djelovanja. Ograničavanje pedagoškog rada na rad u školi se protivi suvremenom shvaćanju pedagogije koja zalazi u mnoge sfere ljudskog djelovanja i razvoja i izvan samih škola (Šalinović, 2019).

Najveći dio pedagoga se zapošljava u školama, ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ali pedagozi mogu raditi i na drugim radnim mjestima poput: domova, sportskih klubova, institucijama za obrazovanje odraslih, drugim ustanovama iz područja privatnog i javnog sektora te nevladinih udruga (Filozofski fakultet u Splitu, 2024) kao i raznih drugih ustanova poput umirovljeničkih domova, penoloških ustanova, policije, vojske, ustanova za organizaciju slobodnog vremena, centara za kulturu te znanstveno-istraživačkih ustanova (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2024). Neovisno o radnom mjestu, primarna uloga pedagoga je osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete cjelokupnog ozračja i odgojno-obrazovnog procesa, obavljanje savjetodavnih poslova, aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikulumu i identiteta odgojno-obrazovne ustanove, suradnja s roditeljskim organizacijama i savjetovalištim, sudjelovanje u organizaciji izvannastavnih aktivnosti... (Filozofski fakultet u Splitu, 2024).

Kada govorimo o odgoju mladih sportaša, zasigurno osim uloge pedagoga u sportskom klubu, veliku ulogu ima *školski pedagog* u osnovnoj ili srednjoj školi koju mladi sportaš pohađa. Uloga školskog pedagoga je mnogostruka, a posebice što uz sve uobičajene poslove treba posebno voditi brigu o mladim sportašima, komunikaciji s njihovim nastavnicima i roditeljima koji su nerijetko izvan mjesta školovanja mladih sportaša, a nadasve treba biti u kontinuiranoj suradnji sa pedagozima u sportskom klubu ako ih klub ima.

U okviru djelovanja i rada pedagoga u školi, pedagozi su članovi stručno-razvojne službe i kao takvi njihova djelatnost je usmjerena na unaprjeđenje svih sastavnica odgojno-obrazovnog rada škole (Hrabri telefon, 2024). Staničić (2013) navodi da su u našoj odgojno-obrazovnoj praksi vidljiva dva karakteristična pristupa u razvoju uloge pedagoga; prvi je nastojala afirmirati i zagovarala prosvjetna uprava, zalažući se za administrativno-nadzornu ulogu školskih pedagoga, dok drugo (stručno-znanstveno) gledište vidi ulogu školskih pedagoga kao analizu i kvalificirano praćenje pedagoškog procesa u školama te njegovo inoviranje i unaprjeđenje.

Posao školskog pedagoga u najvećoj mjeri treba biti usmjeren na rad s učenicima uključujući se u pojedine aktivnosti kao i potičući aktivno učenje (Pressbooks, 2024) te se njihova uloga sastoji od predviđanja, osmišljavanja, usmjeravanja i poticanja pedagoškog razvoja škole u skladu s potrebama učitelja i učenika (Balabanić i Vuković, 2020). Tako pedagog može pružiti podršku učenicima i učiteljima te može svojim iskustvom, znanjima i radom pomoći kreirati radne sadržaje s ciljem ostvarivanja ishoda učenja kao i unaprjeđenja učeničkih socijalnih kompetencija (Vuković, 2020). Danas je ovo posebno važno kada se povećava broj različitih oblika rizičnih ponašanja učenika te je u ovakvim situacijama uloga pedagoga dragocjena (Bileta, 2015). Također sudjelujući u različitim aktivnostima s učenicima mogu doprinijeti

razvoju kritičkog razmišljanja, a sve u cilju razvoja svakog pojedinog učenika (Balabanić i Vuković, 2020). Pedagozi su često opisani kao „vođe djece“, što podrazumijeva da oni vode djecu na njihovom akademskom, ali prije svega moralnom putu (MasterSoft, 2021). Istraživanje autora Schmidt, Smidt i Roux (2018) pokazalo je da se skrb, upravljanje i vođenje mogu smatrati osnovnim aktivnostima pedagoga u vrtićima (Schmidt, Smidt i Roux, 2018), ali se to također odnosi na školske ustanove. Također značajan je i njihov utjecaj za integraciju djece u razredu koja iskažu određene mentalne teškoće ili pak superiornu razinu inteligencije (MentalUP, 2021). Krajem osnovnoškolskog i srednjoškolskog školovanja posao školskog pedagoga je savjetovati i profesionalno informirati učenike za daljnju mogućnost školovanja, te pri tome uzeti u obzir njihove sklonosti, specifičnosti, interese i sposobnosti (Petani, Iveljić i Sikirić, 2020) posebice u situaciji kada se radi o mladim sportašima. Za ovaj dio posla je izuzetno važna suradnja s tim koji prati mladog sportaša u sportskom klubu.

Kako bi se ostvarilo dobro okruženje za razvoj učenika škole, važna je suradnja s ostalim dionicima odgojno-obrazovnog procesa poput učitelja, ravnatelja, stručno-razvojne službe, roditelja, vanjskih dionika,...jer se nastava odvija i u okružju škole, a ne samo u razredu (Vuković, 2021). Pedagozi u današnjem obrazovnom sustavu uz ravnatelje imaju ključnu ulogu u provođenju pedagoškog menadžmenta da bi se postigla visoka kvaliteta obrazovanja, ali i postavili temelji uspješnog funkcioniranja škole (Borzić, 2023). S ostalim sudionicima neposrednog rada, školski pedagog ima važnu ulogu u razvijanju školske kulture te stvaranju školske prepoznatljivosti koja svim učenicima omogućuje da prema svojim sposobnostima ostvaruju svoje potencijale i uspješno uče (Balabanić i Vuković, 2020). Treba istaći također neke od novih uloga poput partnerstva, poduzetništva i mentorstva, a sve važnija postaje i uloga koordinatora, posebice na uključivanju novih tehnologija u nastavni proces (Balabanić i Vuković, 2020). Turk i Ledić (2014) smatraju kako je nužno u programima stručnog usavršavanja stručnih suradnika pedagoga posebnu pažnju usmjeriti prema tzv. europskim temama, odnosno onim temama vezanim za europsku obrazovnu dimenziju.

Također je vrlo značajna uloga školskih pedagoga u organizaciji stručnih usavršavanja u školi, a sve u cilju razvoja poduzetničkih, socijalnih te organizacijskih učiteljskih kompetencija, koji će u tijeku svojega rada primjenjivati različite metode i oblike rada s učenicima. To je moguće postići izvođenjem pedagoških radionica, organizacijom predavanja te metodičkim prikazima rada po pojedinim područjima, samim time motivirajući učitelje da promijene svoj pristup radu (Vuković, 2020).

Kao što vidimo postoji cijela lepeza poslova današnjeg pedagoga, a Staničić (2013) navodi da se može i ukratko sažeti sve navedene oscilacije u ulozi pedagoga jer su se do 1980-ih smatrani su pomoćnicima, a zatim stručnjacima za razvoj. Pogled koji se zadržao do danas jest da trebaju skrbiti za cjelokupni razvoj ustanove, i on na neki način predstavlja karakterističan, suvremeni pogled na razvojnu pedagošku djelatnost u našem školstvu (prema Ledić i sur., 2013) te se trebaju uspješno prilagoditi ovom vremenu kako bi kvalitetno provodili svoju ulogu (Krivić, 2021).

U kontekstu uloge pedagoga u radu s mladim sportašima u školi, pedagozi zaposleni u predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama su u prilici doprinijeti stvaranju pozitivne slike djece i mladih o sportu, i to već od najranije dobi. Neki od načina za to su informiranje roditelja o raznolikom izboru izvanškolskih aktivnosti koje djeca mogu pohađati u okviru sporta, obilježavanje Svjetskog dana sporta organizacijom sportskih natjecanja u različitim disciplinama, mogućnost upisivanja fakultativne nastave iz predmeta tjelesne i zdravstvene kulture, organiziranje posjeta različitim sportskim klubovima i udrugama te poticanje djece i mladih na rekreativno provođenje slobodnog vremena ističući zdravstvene benefite tjelesne aktivnosti (Zelić, 2022).

2.2. Kompetencije i osobine pedagoga

Profesionalni rad pedagoga i ispunjenje svih njegovih uloga ovise o njegovim kompetencijama i osobinama. U literaturi se mogu pronaći brojne podjele kompetencija pedagoga kao i osobina posebice jer sadržajima rada i svojom specifičnom prirodom, radno mjesto pedagoga zahtijeva definiranje posebnih kompetencija (Vračar i Milovanović, 2014; Blažević, 2016).

Staničić (2005, 35) je konstruirao hipotetski model koji sadrži pet kompetencija školskog pedagoga, a to su: stručna, razvojna, osobna, akcijska i socijalna kompetencija. Svaka od njih sadrži pet odrednica. Stručna kompetencija uključuje: znanja iz struke nužna za unaprjeđivanje radnog procesa, programiranje i didaktičko oblikovanje nastavnog rada, organizaciju pedagoškog procesa, umijeće vrednovanja i analiziranja odgojno-obrazovnog rada, poznavanje prosvjetnog zakonodavstva... Razvojna kompetencija podrazumijeva: znanja uvođenja inovacija, stvaranje razvojne vizije, poznavanje potreba klijenata svoje ustanove i korištenje tehnologije u razvojnoj funkciji. Osobna je kompetencija karakteristična značajka pedagoškog doživljavanja, ponašanja te reagiranja, koja se prepoznaje u vrlinama poput odlučnosti, samopouzdanja, marljivosti, inicijativnosti, inteligencije, povjerenja, odgovornosti,

komunikativnosti, iskrenosti... Pod akcijskom se kompetencijom misli na izravnu praktičnu aktivnost (djelovanje) pedagoga izvan i unutar odgojno-obrazovne ustanove. Vezana je uz suradničko ponašanje, rad na osiguravanju uvjeta za ostvarivanje ciljeva obrazovne ustanove, poštovanje i priznavanje suradničkih doprinosa, konstruktivno i aktivno sudjelovanje u rješavanju problema, vođenje prema prepoznatljivoj viziji, poticanje na rad osobnim primjerom i dr. Sposobnosti i znanja u domeni međuljudskih odnosa temelj su socijalne kompetencije, koja podrazumijeva znanje rješavanja sukoba, poznavanje načela tijeka međuljudskih odnosa, sposobnost motiviranja zaposlenika, poznavanje poticajnog komuniciranja, izbor odgovarajućeg stila vođenja, poštovanje i prepoznavanje individualnih vrijednosti i sl. (Staničić, 2005, 35).

Analizom različitih rezultata istraživanja dolazimo do različitih spoznaja na koji način pedagozi (samo)procjenjuju svoje kompetencije. Autorice Fajdetic i Šnidarić (2014) u svom istraživanju navode kako pedagozi samoprocjenom ističu da su im najjače razvijene razvojne, akcijske i stručne kompetencije, dok prostor za unaprjeđivanje vide u vještinama i sposobnostima nužnima za funkciju pedagoškog vođenja, osobine pojedinca te socijalne kompetencije. Rezultati istraživanja autorica Vračar i Maksimović (2017) donose niz zanimljivi rezultata. Naime, rezultati govore u prilog tome kako trećina ispitanih školskih pedagoga smatra komunikacijske vještine najvažnijima u radu stručnog suradnika, a četvrtina njih ističe znanja stečena u neposrednoj praksi. Također u istom istraživanju ispitanici prepoznaju važnima i vještine učenja i poučavanja te vještine stečene tijekom inicijalnog profesionalnog obrazovanja. Kod 35,3 % istih ispitanika ističu se liderske vještine kao kompetencija koja se smatra najmanje važnom u radu školskih pedagoga, a zanimljivo je da ispitanici zaposleni u osnovnim školama u znatno većoj mjeri smatraju liderske vještine manje važnima u odnosu na ispitanike zaposlene u srednjim školama. Ispitanici s duljim radnim iskustvom statistički procjenjuju značajno višim doprinos stručnog usavršavanja stjecanju kompetencija u odnosu na ispitanike s manje radnog iskustva. Kompetencije za koje ispitanici smatraju da im treba dodatna podrška su: rad s učenicima s posebnim potrebama, usavršavanje u savjetodavnom radu, razvoj komunikacijskih vještina, kompetencije timskog rada, rad na sebi u osobnom i profesionalnom razvoju, te osposobljavanje za prijavu na projekte Europske unije. Upravo ovakva istraživanja su važna kako bi se uz poticanje interesa za istraživanje pedagoške prakse te informiranje o zahtjevima struke potaklo razvoj profesionalnih kompetencija mladih pedagoga u područjima gdje osjećaju da im je potrebna dodatna podrška (Maksimović, Petrović i Osmanović, 2015).

Osim kompetencija, za kvalitetno djelovanje u poslu su važne i osobine pedagoga. Osobine uz kompetencije omogućavaju uspješnim pedagozima praćenje promjena u pedagoškoj profesiji, ali i da sami donose inovacije u odgojno-obrazovni sustav. Osobine pedagoga moraju pratiti njegove funkcije te omogućavati njihovo izvođenje. Pedagog se u svim situacijama mora ponašati odmjereno, biti pun razumijevanja, strpljiv i komunikativan kako bi uspio u svom poslu. Suradnici pedagoga (u prvom redu nastavnici i učenici) najviše cijene osobine ličnosti poput suradnje, pravednosti, dobrog smisla za humor... Smatra se da su poželjne osobine ličnosti pedagoga preduvjet za njegovu profesionalnu izgradnju. Ako su one pozitivne velika je vjerojatnost da će pedagozi s vremenom usavršiti i profesionalne osobine nužne za rad u školi. Njihove osobine ličnosti ogledaju se u ispoljavanju etičnosti, altruizma i humanosti. Iz istraživanja je primjetna varijabilnost timskog rada i nekonzistentnost suradnje kao osobina pedagoga (Osmanović, Zajić, Maksimović i Lazić, 2022).

Školski pedagozi ističu da su najkompetentniji za rad s djecom tj. učenicima, a tome su i najposvećeniji u školskoj praksi (Popović i Anđelković, 2017) te u skladu s tim bi trebali biti prvenstveno empatični uz dobro razvijene komunikacijske i interpersonalne vještine. U svom radu pedagog često uvodi inovacije i promjene koje iziskuju dovoljno vremena i kontinuiranu suradnju te se u skladu s tim očekuje da ima osobine uvažavanja i strpljenja. Važno je da bude topao, otvoren, uvažava mišljenja drugih, pruža podršku i razumijevanje pri svladavanju nastalih problema i teškoća i tolerantan je. Njegov se stil rada odlikuje participativnim karakterom sudjelovanja u donošenju odluka i partnerskom atmosferom (Šporčić Škrobonja, 2019). Uz to, analitičko mišljenje te samostalnost u radu nužni su za uspješno obavljanje pedagoških poslova. Treba poznavati i teorijske te praktične posljedice djelovanja različitih karakteristika sposobnosti i osobnosti učenika, kao i različite teorije odgoja i obrazovanja.

Važna osobina pedagoga je i poštivanje profesionalne etike koja uključuje i etička načela koja valja uvažavati u suradnji sa subjektima odgojno-obrazovnog procesa (odgajateljima, učenicima, nastavnicima, učiteljima, rukovoditeljima, roditeljima te kolegama drugih stručnih profila). Primjena tih načela prepoznaje se ako školski pedagog stavlja dobrobit učenika i njegova razvoja na prvo mjesto, skrbi o dostojanstvu nastavnika, učenika i roditelja uz odmjerenu kvalitetu i količinu komunikacije, poštuje tajnost podataka koji su mu povjereni o nastavniku, učeniku ili roditelju, kontrolira emocionalni odnos kako bi izbjegao subjektivnost i izvođenje pogrešnih zaključaka, dosljedno primjenjuje znanstvena postignuća svoje struke i pridržava ih se, svoja pozitivna iskustva i spoznaje u radu dijeli s pripadnicima svoje profesije čime doprinosi njenoj afirmaciji, uvažava svoje kolege i poštuje njihovu profesionalnost, ne

zlouporabljuje struku za osobne interese te ne podliježe pritiscima neprofesionalaca (Ledić i sur., 2013).

3. RAZVOJ MLADIH SPORTAŠA

U napretku djece i mladih sport ima značajan utjecaj, točnije on uvelike pomaže pri donošenju odluke u kojem će se smjeru oni razvijati u budućnosti. Sport ima i odgojno-obrazovni aspekt: kroz njega nastavnici, roditelji i treneri imaju ključnu ulogu u odgoju i obrazovanju djece (Čehić, 2023). Djeca se pri izboru kojim će se sportom baviti dijele na one koji sami odaberu sport(ove) koji im se svide te druge kojima u toj odluci pomažu roditelji, pritom uzimajući u obzir njihove prirodne predispozicije i motoriku. Osim toga, izrazito je važno i da svaki trener zna da postoje djeca koja sazriju ranije i ona koja sazriju nešto kasnije. Problem nastaje kada se stvori prevelik jaz između ovih dvaju skupina. Dijete koje kasnije sazrijeva neće do kraja razvijati svoje sposobnosti zato što trenažni operator nije optimalan za njega (Makek, 2016).

Djetetova sportska aktivnost ispunjava primarne potrebe kretanja, važnog za njegov daljnji razvoj i učenje. Svako dijete ima svoj specifičan razvojni tempo. Bavljenje tjelesnom aktivnošću utječe na jačanje tjelesne muskulature, razvoj motoričkih sposobnosti, bolji rad kardiovaskularnog i respiratornog sustava i cijelog organizma.

Neupitan je fizički razvoj kroz bavljenje sportom, no ne smijemo zanemariti doprinos koji se ogleda u nizu benefita socijalne i psihološke prirode koji doprinose skladnom razvoju djece i mladih. (Blažević, Matijašević, Matijašević, 2021; Zelić, 2022). Bavljenje sportom ima veliku ulogu i u izgradnji njihovog samopouzdanja te identiteta, a zamjetan je i njegov utjecaj na integraciju djece i mladih u društvu. Postoji vidljiva razlika u samopouzdanju kod mladih koji se bave sportom naspram onih koji u njemu ne participiraju. Zato se sve više podupire bavljenje mladih bilo kakvom vrstom sporta, usmjeravajući ih time prema zdravijem načinu života (Markić, 2022) jer kroz sport djeca razvijaju osjećaj za samostalnost, no istovremeno uče i kako biti dio kolektiva i uklopiti se u društvo, te kako funkcionirati u grupi i razvijaju socijalne vještine koje potiču stvaranje prijateljstava. Unutar sportske ekipe osoba se može razvijati te imati podršku kakvu možda nema u svim aspektima života (Markić, 2022). Sudjelovanje u ekipnim sportovima omogućuje između ostalog i učenje komunikacije, suradnje, poštivanja protivnika i pravila igre te razvijanje timskog duha. Razvijanje ljubavi prema tjelesnoj aktivnosti i zdravih navika u ranim godinama života može postaviti temelje za aktivan stil života te naposljetku i dobrobit u odrasloj dobi. Djeca i mladi kroz njega imaju priliku upoznati ljude

različitih kultura, sposobnosti i pozadina te tako naučiti cijeniti različitosti. Mogu razviti ključne karakteristike za uspjeh u svim sferama života, a to su poštovanje prema sebi i drugima i disciplina. Pruža im se i prilika za stvaranje prijateljstava te izgradnju karakternih osobina koje će im pomoći i u odrasloj dobi.

Tjelesna aktivnost i sport poboljšavaju i sposobnost koncentracije, s obzirom na to da se uči samokontroli i disciplini. Piche, Fitzpatrick i Pagani (2015) zaključuju kako su rezultati njihova istraživanja pokazali da će rano djetetovo uključivanje u bilo koju sportsku aktivnost značajno doprinijeti razvoju vještine samokontrole. Djeca koja su kasnije uključena u ekipne sportove razvijaju pripadnost određenoj grupi, što uvelike doprinosi porastu poštovanja prema drugima i odgovornosti (prema Zelić, 2022).

Osim pomaganja u procesu djetetove socijalizacije, sport potiče i razvoj kvalitetnih ljudskih osobina. Djeci valja osvijestiti važnost pridržavanja pravila sporta, kada nije poželjno odustati te kada je to dozvoljeno (Tomažin, 2015). Sport kod djece i mladih razvija vještine upravljanja emocijama te smanjuje razinu stresa.

Tijekom adolescencije mnogi shvate da je sport nešto od čega nikada nisu odustali, te se stoga odlučuju za profesionalnu karijeru. Odlikuje ih kontinuirana ustrajnost te nastojanje da svakim danom ostvare bolje osobne rezultate. S vremenom dolazi do podjele na one koji se mogu nositi s pritiskom koji sport nosi te one koji od njega odustanu zbog brige za svoje mentalno zdravlje.

Pozitivan razvoj osobnosti mladim sportašima omogućuje stjecanje vrijednosti i znanja što dovodi do promjena stavova i ponašanja sportaša. Time je i veća vjerojatnost njihovog sportskog, ali i životnog uspjeha. (Čatlak, 2021). Baveći se sportom djeca i mladi razvijaju se na niz načina. Njihov razvoj kroz sportske aktivnosti možemo pratiti i kroz usvajanja discipline i zdravih navika. Sport je izričito koristan i u prakticiranju timskog rada, formiranju osobnosti, izgradnji samopouzdanja i samopoštovanja te učenju toleranciji (Zelić, 2022). I mladima s poteškoćama u razvoju sport uvelike pomaže, motivirajući i njih na daljnji trud i treniranje te omogućavajući im drugačiji oblik izražavanja (Markić, 2022).

Uloga roditelja u razvoju mladih sportaša je izuzetno važna posebno u situacijama kada je dijete nezadovoljno sportskim treningom, a roditelji ne dopuštaju odustajanje od nekog sporta. Takvo roditeljsko ponašanje može dovesti do djetetove nesаницe, poremećaja raspoloženja, strahova, nesigurnosti, umora, stresa,...U procesu razvoja mladih sportaša roditeljska uloga je poticanje djetetove upornosti, ali i da ne forsiraju kada vide da ono nije više „napeto“ za određenim sportom (Tomažin, 2015). Roditeljska je uloga neprestanog izvora podrške, nevezano za

djetetove rezultate i ostvarenja. Izrazito je bitno da ne rade pritisak svojoj ili drugoj djeci. Roditeljska je dužnost aktivno sudjelovanje u cijelom razvojno-sportskom putu djeteta. To je prije svega ukazivanje i usmjeravanje djece na pravilan razvojni put kada oni sami još nisu sposobni za to, postavljanje realnih ciljeva u skladu s djetetovim sposobnostima te slušanje i prepoznavanje njegovih potreba (Tomažin, 2015).

Među područjima u kojima značajnu ulogu u postizanju uspjeha igra misaoni postav je i razvoj mladih sportaša. Od samih početaka bavljenja sportom važno je naglasiti na mogućnost razvoja vještina i znanja putem načina razmišljanja. Ako sportaš smatra da su njegova ostvarenja određena talentom kojeg ima, on neće biti uporan u dostizanju većih ciljeva osobnim angažmanom. Ako vjeruje da ne može utjecati na svoju izvedbu prestat će se truditi što ograničava njegovu šansu za uspjehom. Sportaši s fleksibilnim misaonim postavom se oslanjaju na upornost i naporan rad u razvoju sposobnosti (Čatlak, 2021). Sport oblikuje djecu i mlade u ono vrijeme kada iz igre pređu na ozbiljnije treninge. Pomaže adolescentima u razdoblju kada pokušavaju oblikovati vlastiti identitet, a i nastoje razumjeti svoju okolinu te sebe same. Pruža im i osjećaj sigurnosti. Znatno je utjecaj sporta na mentalno i fizičko oblikovanje mladih osoba. Bez obzira na osobne sumnje u vlastiti trud, poraze, frustracije te sve ostale oblike nelagode, sport im omogućuje podršku koja im objašnjava kako se sa svim tim kvalitetno nositi (Markić, 2022).

Pedagog HNK Hajduk je u intervjuu za potrebe ovog završnog rada izjavio da im je posao pedagoga u kontekstu škola izrazito olakšala kategorizacija Olimpijskog saveza, čime su oni s kategorizacijom pri Olimpijskom odboru dobili pravo na 20% više izostanaka i dogovoreno odgovaranje. Kategorizacija se dobiva za neko od prva tri mjesta u pionirima, kadetima ili juniorima ili na temelju nastupa za reprezentaciju. Mlade sportaše s takvim uspjesima Olimpijski odbor prepoznaje kao vrhunske sportaše.

Napomena: *Obrazac se obvezno popunjava elektronički, pri čemu je osoba koja popunjava i ovjerava Obrazac odgovorna za istinitost upisanih podataka*

Predmet: ZAHTJEV ZA KATEGORIZACIJU SPORTAŠA

Temeljem članka 6. stavak 3. Zakona o sportu (Narodne novine broj 71/06., 150/08., 124/10., 124/11., 86/12., 94/13., 85/15., 19/16., 98/19., 47/20. i 77/20.), članka 10. Pravilnika o kategorizaciji sportaša (Hrvatski olimpijski odbor, broj: 876/2/20. od 28.12.2020.), podnosim zahtjev za razvrstavanje sportaša u određenu kategoriju sportaša:

I. OSOBNI PODACI SPORTAŠA

1. Ime i prezime _____
2. Djevojačko prezime (za udate) _____
3. Ime jednog od roditelja _____
4. OIB _____
5. Spol (zaokružiti) M Ž
6. Dan, mjesec i godina rođenja _____
7. Mjesto rođenja _____
8. Država rođenja _____
9. Državljanstvo _____
10. Broj osobne iskaznice _____ izdane od _____
11. Broj putovnice _____ važi do _____
12. Grad i adresa stanovanja _____
13. Broj telefona ili mobitela i e-mail _____
14. Adresa za slanje rješenja o ovom zahtjevu, ako nije istovjetna adresi stanovanja kao pod 12.

15. Status sportaša (zaokružiti) a) amater b) profesionalac

II. PODACI O SPORTSKOJ PRIPADNOSTI

17. Puni naziv kluba _____
adresa Kluba _____, e-mail Kluba _____
18. Sportska zajednica grada: naziv _____
adresa _____, e-mail _____
19. Županijska sportska zajednica: naziv _____
adresa _____, e-mail _____

III. POSTIGNUT REZULTAT ODNOSNO DRUGA OSNOVA
ZA KATEGORIZIRANJE

20. Službeni naziv natjecanja _____
21. Mjesto (i država) natjecanja _____
22. Datum natjecanja (u liga natjecanjima datum posljednjeg kola) _____
23. Vrsta natjecanja (zaokružiti)
I (natjecanje pojedinaca) E (natjecanje ekipa)
P (natjecanje parova i posada) T (natjecanje ekipa s individualnim rezultatom)
24. Sport (grana – disciplina – uzrast) u kojem je postignut rezultat

25. Rezultat (osnova za kategoriziranje)

26. Navedite ostale podatke ako ih smatrate značajnim

Napomena: *Obavezno priložiti dokumentaciju o rezultatu koji je osnova za kategoriziranje (zapisnik s natjecanja, službeni bilten međunarodnog ili nacionalnog saveza ili HOO, kopija diplome, podaci sa službenih Internet stranica međunarodnog ili nacionalnog saveza), dokaze o ispunjenim uvjetima iz članka 6. i 8. Pravilnika o kategorizaciji sportaša.*

Potpis sportaša

(za maloljetnog sportaša – roditelj ili staratelj)

Podatke o ovom Zahtjevu ovjeravaju

M.P.
(odgovorna osoba kluba
saveza)

M.P.
(odgovorna osoba nacionalnog sportskog
saveza)

Slika 1. Zahtjev za kategorizaciju sportaša (Hrvatski olimpijski odbor, 2024)

4. HNK HAJDUK – POVIJEST

HNK Hajduk službeno je osnovan odobrenjem Carskog namjesništva u Zadru. Inicijativu su pokrenula četvorica Splitsana na studiju u Pragu; Vjekoslav Ivanišević, Fabijan Kaliterna, Ivan Šakić i Lucijan Stella, uz pomoć Vladimira Šore i profesora Josipa Barača. Potonji je klubu i nadjenao ime Hajduk, koje Klub do dan danas ponosno nosi (HNK Hajduk Split, 2024).

Hajdukova momčad prvu je utakmicu odigrala protiv lokalnog Calcia, upisavši uvjerljivu pobjedu rezultatom 9:0. Prvi Hajdukov pogodak djelo je Šime Rauniga, a prema priči postignut je koljenom (HNK Hajduk Split, 2024). Zlatno doba za Hajduk bile su 1970-e, u kojima je osvojio pet kupova i četiri naslova prvaka Jugoslavije. Ostvario je i zapažene rezultate u euro kupovima, uključujući poluzavršnicu Kupa pobjednika kupova 1973. i četvrtfinale Kupa UEFA godinu kasnije. Ovu su eru obilježili velikani poput: Dražena Mužinića, Jurice Jerkovića, Branka Oblaka, Ivica Šurjaka... Hajduk je pod kormilom Tomislava Ivića igrao napadački i atraktivno, što je dodatno privuklo navijače i klubu osiguralo legendarni status (Hrsport.hr, 2024).

Do 1979. godine domaće utakmice igrao je na Starom Placu. Na tom proslavljenom Hajdukovu igralištu nicali su brojne generacije vrsnih nogometaša, proslavljeni veliki trijumfi i odigrane mnoge nezaboravne utakmice. Tu je pisana bogata povijest koja će kontinuirano inspirirati sve generacije prijatelja te igrača Bilih. Do posljednje utakmice na ovom stadionu (7. listopada 1979.) Hajduk je tri puta bio prvak Hrvatske, devet puta jugoslavenski prvak te šest puta osvajač Kupa Jugoslavije. Posljednji pogodak na prvom stadionu Hajduka djelo je Miše Krstičevića u derbiju protiv Dinama (HHK Hajduk Split, 2024). Stadion Poljud jedna je od ljepota kojoj su svojim temperamentom Splitsani pridodali naziv ljepotice. Izgrađen je 1979. godine u sklopu izgradnje sportskih objekata za VIII. mediteranske igre u prelijepom dijelu grada, Poljudu. Autor projekta je profesor dr. Boris Magaš. Kapacitet sjedećih mjesta „Poljudske ljepotice“ iznosi 33.987 (HNK Hajduk Split, 2024).

Službeni grb Kluba sastoji se od 25 kvadratića crvene i bijele boje, s početnim crvenim kvadratićem. Šahovnica u grbu ukrašena je imenom Kluba, uz četiri okomite crte na stranama grba. (HNK Hajduk Split, 2024).

U svojoj bogatoj nogometnoj povijesti Hajduk je osvojio:

- 18 prvenstvenih naslova,
- 17 kupova,
- šest superkupova.

Posljednji naslov prvaka i superkup osvojio je 2005., a posljednji kup pretprošle sezone.

Najveći uspjesi na međunarodnoj sceni su mu:

- tri četvrtfinala Kupa/Lige prvaka,
- polufinale Kupa pobjednika kupova i Kupa UEFA (HNK Hajduk Split, 2024).

Među najboljim igračima u bogatoj povijesti Hajduka su: Jurica Jerković, Ivica Šurjak, Bernard Vukas, Aljoša Asanović, Dražen Mužinić, Stipe Pletikosa, Igor Štimac (Hrsport.hr, 2024)... Danas najznačajniji igrač Hajduka je Ivan Perišić, dokapetan hrvatske nogometne reprezentacije, koji je svojim brojnim svjetskim nogometnim izvedbama i uspjesima kao i kontinuiranoj ljubavi prema Hajduku posebno dobrodošao u redove „Bijelih“. Najbolji strijelac u povijesti kluba sa 729 zgoditaka je legendarni kapetan Bijelih Frane Matošić. Hajduk je od 1923. do 1991. godine jedini sudjelovao u svim jugoslavenskim prvoligaškim natjecanjima. Također je jedini klub s osvojenim naslovom prvaka bez poraza u objema Jugoslavijama.

Hajduk je danas ključni čimbenik oblikovanja splitskog i dalmatinskog identiteta. Tradiciji i važnosti kluba svjedoči kontinuirani rast broja članova. Veza kluba s navijačima najbolje je oslikana činjenicom da mnogi od njih kažu da se za Hajduk živi, a ne navija (Palavra, 2016). Klub trenutno ima preko 110.000 aktivnih članova, a u sezoni iza nas imao je rekordnih 20.000 pretplatnika (HNK Hajduk Split, 2024). Prošle sezone Hajduk je u 16 domaćih utakmica pred navijačima imao prosjek od 21231 gledatelja po utakmici, čime je Poljud uvjerljivo najposjećeniji stadion u Supersport HNL-u. Nijedan drugi hrvatski prvoligaš nije imao u prosjeku peteroznamenasti broj gledatelja na domaćim utakmicama; Dinamo je kao drugi najgledaniji klub na domaćem terenu u prosjeku bodrilo 9013 navijača (Gol.hr, 2024).

Približavanjem utakmice protiv Crvene zvezde 1950. godine rodila se ideja o stvaranju Torcide, skupine koja će bučnim organiziranim navijanjem nastojati pogurati splitsku momčad ka

naslovu prvaka. Jezgru skupine činili su uglavnom dalmatinski studenti, a ideju su dobili po uzoru na brazilske navijače. Službeni datum osnutka je 28. listopada 1950. (HNK Hajduk Split, 2024). Imajući u vidu neprekidnu podršku navijača i bogatu tradiciju, Hajduk će zasigurno težiti budućim uspjesima i nastaviti pisati nove stranice povijesti (Hrsport.hr, 2024).

4.1. Povijest Akademije HNK Hajduk „Luka Kaliterna“

Nogometna škola HNK Hajduk pod nazivom Akademija HNK Hajduk „Luka Kaliterna“ je među najkvalitetnijim i najstarijim na Starom kontinentu, a prva u ovom dijelu Europe. Stvorila je brojne nogometaše kojima se u različitim razdobljima klanjala ne samo Europa, nego i cijeli nogometni i sportski svijet. Svijetu nogometa podarila je osvajače europskih, olimpijskih i svjetskih medalja. Posebno vrijedi istaknuti generaciju naših „Vatrenih“ koji su se na Mundijalu u Francuskoj prije 25 godina okitili medaljom brončanog sjaja. U osvajanju tog 3. mjesta sudjelovalo je 6 nogometaša iz Hajdukove nogometne škole i trener Ivan Katalinić (Gizdić, 2014).

Autor Gizdić (2014) u svom djelu *Od barba Lukine škole do akademije baluna* donosi najobuhvatniji pregled razvoja Akademije kao i ulogu i značaj Luke Kaliterne. Gizdić (2014) navodi da je priča Hajdukove nogometne škole (danas Akademije) započela davne 1919 godine. Hajduk je već sedam godina prije oformio juniorsku momčad. Oni su odgajani tako da su ljubav i privrženost prema rodnom gradu i matičnom klubu jedan od primarnih uvjeta za daljnji uspon u svakom pogledu. Ovakav odgoj prelazio je iz generacije u generaciju, i samo se njime mogu protumačiti veliki uspjesi postignuti na tom dugom putu. Vrlo su brzo mladići iz škole postali okosnica prve momčadi, a tradicija odgajanja nogometaša u vlastitom dvorištu te oslanjanja na vlastite snage nastavila se sve do danas. Kroz cijelu su povijest Hajdukovi mlađi uzrasti bili izvor iz kojega su se više ili manje crpile nove snage, dajući „bijelom stroju“ uvijek svježije elemente. Škola je to koja je oduvijek Hajdukovim igračima davala posebne individualne kretnje i stil igre. Jedno je vrijeme rad u Hajdukovoj omladinskoj školi splasnulo, pa gotovo i zamro. Dogodilo se to nakon odlaska Luke Kaliterne. Njegovu je ulogu preuzeo još jedan velikan splitskog kluba, legendarni Ante „Biće“ Mladinić. Za njega možemo slobodno reći da je utemeljitelj Hajdukove omladinske škole u obliku kakav poznajemo i danas. Od njegova dolaska možemo govoriti o organiziranom profesionalnom radu u školi nogometa. Svojom nesebičnošću mnogo je pomogao u trenerskom sazrijevanju brojnih Hajdukovih trenera.

Mnoge su poznate europske nogometne škole kopirale Hajdukovu, među njima i ona slavnog nizozemskog velikana Ajaxa iz Amsterdama, jednog od najvećih i najuspješnijih europskih klubova (Gizdić, 2014).

Slobodno možemo reći da je Tomislav Ivić utemeljitelj Ajaxove nogometne škole, nastale po Hajdukovu modelu. Mnogi tvrde kako je „Biće“ Mladinić utemeljio poznatu školu nogometa francuskog Bordeauxa. Ostao je upamćen kao vizionar u pravom smislu riječi te nogometni demonstrator. Povijest nas uči da su najbolji Hajdukovi rezultati dolazili kada su većinu momčadi činili nogometaši iz vlastite nogometne škole, uz nekoliko vrlo kvalitetnih imena sa strane. Od tada pa sve do danas, svim trenerima u mlađim uzrastima prioritet je stvaranje čovjeka i domoljuba, pa tek onda kvalitetnog igrača. Na ovim temeljima počiva prošlost, sadašnjost i budućnost HNK Hajduk (Gizdić, 2014).

Gizdić (2014) zaključuje da su brojni nogometaši koji su prošli kroz ovu školu ponosni jer su imali čast odjenuti najdraži dres. Nisu svi uspjeli doći do prve momčadi, no nositi Hajdukov dres u bilo kojem uzrastu čast je rezervirana samo za odabrane. Baš kao i prva momčad, mladi su hajdukovci već desetljećima poveznica iseljene i domovinske Hrvatske. Svi svjetski velikani polažu veliku pozornost svojim nogometnim školama. To je mjesto razvoja mladih igrača, ali i stvaranja vrijednosti koje čine duh sporta: odgovornost, čestitost, fair play, uživanje i zabava, zdravlje, solidarnost, zajedništvo, poštivanje pravila, predanost, smjelost, hrabrost... Hajdukova je nogometna škola danas među najorganiziranijim u državi. Kroz nju su prošle brojne istinske nogometne legende i državni reprezentativci.

4.2. Luka Kaliterna

Barba Luka Kaliterna istinska je legenda i nestor ne samo splitskog već i hrvatskog nogometa. Radi se bez dileme o najvećem imenu „Majstora s mora“ i nogometa u gradu podno Marjana. Njegovo je ime neraskidivo vezano uz početke i gotovo sve kasnije hajdučke i uspjehe našeg nogometa uopće. Bio je maestro baluna, sjajni stvaratelj plejade vrhunskih nogometaša te odličan pedagog. Uz sve to imao je i uistinu originalne zamisli u metodama učenja i sprovođenja igre. Od 1911. do 1923. bio je Hajdukov vratar, upisavši u bilom dresu 160 nastupa (Gizdić, 2014). Poznat po specifičnom pozicioniranju između vratnica i branjenju, bio je pravi dirigent svojoj obrani (Jukić-Peladić, 2012).

S Hajdukom je u ulozi trenera 1927. i 1929. osvojio prva dva naslova prvaka. 1950. s njim na čelu Hajduk je postao prvi i jedini klub koji je bez poraza osvojio titulu prvaka Jugoslavije. 1952. kao trener juniora donio je još jedan prvenstveni naslov na Stari plac.

Davne 1919. tada samouki trener Luka Kaliterna započeo je stvaranje Hajdukove povijesti na svoj način, pod legendarnom murvom, sa svojim tićima i repcima. Stvorio je i udario temelje današnjoj Hajdukovoj nogometnoj školi. Rezultatima postignutima u svom prvom desetljeću rada pokazao je i dokazao da je uistinu nogometni vizionar (Gizdić, 2014). Već na početku svoje trenerske karijere uveo je brojne novine, a bio je i veliki odgajatelj. Znao je učiti svoje igrače kako se ponašati u hotelu te koristiti pribor za jelo. Njegova su se pravila i zahtjevi morali strogo poštivati; nije dopuštao rasprave. Koliko god bio priznat i poznat, nije volio laskanja i pohvale (Jukić-Peladić, 2012). Bio je to trener koji je gledao više desetljeća unaprijed. Zasadio je sjeme koje se vrlo brzo proširilo i nastavilo razvijati do svoje prepoznatljivosti ne samo u državnim, nego i u svjetskim okvirima. Bio je i potpredsjednik Hajduka 1944. godine nakon obnove kluba na Visu.

Poznat je i po svojim brojnim proročanskim uzrečicama, koje svjedoče da je bio puno ispred svoga vremena. Neke od njih su: „Igra onaj igrač koji nema balun, a osnova nogometne igre je precizno dodavanje suigraču, i to po mogućnosti iz prve.“ „Nogomet je u prvom redu kolektivna igra. U njoj nema mjesta egoistima. Tko igra za sebe, taj igra za protivnika. Svaka lopta mora na sebi nositi određenu „adresu“. A osnovni princip je da se igra u dubinu.“ (Gizdić, 2014).

Barba Luka Kaliterna iskonski je trener i vratar Hajduka, prava legenda. Simbol je baluna, pojam nogometnog učitelja, nedvojbeno najoriginalnija te baš jedinstvena pojava hajdučke povijesti. Zbog svega ovoga zaslužuje posebno mjesto, pravi pijedestal. I to ne samo u odnosu na „majstora s mora“, već u Splitu uopće (Jukić-Peladić, 2012). Još za svoga života postao je nogometna legenda, stvarajući tisuće igrača brojnih generacija. Bio je nogometni stručnjak najvećeg autoriteta i autor abecede baluna. U punom je smislu riječi stvarao nogometnu povijest, kao pravi Hajdukov vremeplov. Od samog početka svoga matičnog kluba njegov je integralni dio. U nogometnom smislu gledao je 20 godina unaprijed, čime se uzdigao daleko iznad Splita i Dalmacije. I dan danas njegove vježbe, treninzi i principi smatrani su samom esencijom nogometa. Bio je ljudski velikan i unikat našega nogometa.

Konferencija Hajduka (tada najviše klupsko tijelo) donijela je 17. siječnja 1985. godine, nakon smrti barba Luke, odluku da se škola nogometa utemeljena po njemu nazove Omladinska škola Luke Kaliterna (Gizdić, 2014). Baš svaka priča o „bilima“ ima njegov pečat ili bar neki skriveni

znak. On jednostavno strši i izdvaja se među onima koji su svojom moralnošću, rezultatima i radom doprinijeli Hajdukovu uspjehu te ga uzvisili iznad objektivnih mogućnosti težačkoga i staroga grada Splita. Velikim, jedinstvenim i nesvakidašnjim učinile su ga njegove duhovne vrijednosti (Jukić-Peladić, 2012). U spomen na njega i njegova brata Fabjana, jedna od ulica na njegovim rodnim Bačvicama nosi naziv Prilaz braće Kaliterna. Od 2007. počasnik je Kuće slave splitskog športa (Gizdić, 2014).

4.3. Najveći uspjesi Akademije

Iako je u mlađim uzrastima prioritet odgoj i priprema mladih naraštaja za prvu momčad, a ne rezultat, valja istaknuti čak 37 osvojenih naslova titula i kupova u kup natjecanjima i državnim prvenstvima. Osvojili su ih Hajdukovi pioniri, kadeti i juniori. Tu su i brojne medalje s europskih i svjetskih prvenstava koje su mladi Hajdukovi nogometaši osvojili na velikim natjecanjima u svojim dobnim skupinama, u dresu Jugoslavije i Hrvatske (Gizdić, 2014).

Najveći uspjesi:

- Hajduk je dvije godine u nizu (1971. i 1972.) bio pobjednik međunarodnog „Croix turnira“ za igrače do 19 godina, jednog od najstarijih svjetskih nogometnih turnira za mlađe uzraste. Ovaj je turnir u francuskom gradu Croix zbog svoje visoke razine natjecanja smatran Europskim kupom, pa čak i Svjetskim prvenstvom za igrače do 19 godina.
- 1978. juniori Hajduka osvojili su poznati međunarodni turnir u Laupheimu (SR Njemačka).
- Juniorska momčad Hajduka osvojila je 2003. prestižni turnir u australskom Adelaideu (Gizdić, 2014).
- Među najjačim europskim i svjetskim nogometnim turnirima za igrače do 12 godina je talijanski „Europe Cup Firenze“, koji je Hajduk osvajao četiri puta (2005., 2007., 2011. te 2013. godine).
- 2011. Hajdukovi juniori osvojili su „Karol Wojtila Cup“, međunarodni turnir u Rimu nazvan po pokojnome papi Ivanu Pavlu II. (Gizdić, 2014).
- 11- godišnji nogometaši Hajduka osvojili su 2012. u Rusiji jaki turnir „Lokobol 2012 – RŽD“, u čije je kvalifikacije krenulo čak 6000 momčadi.
- Mladi hajdukovci do 17 godina bili su u ljeto iste godine pobjednici jakog međunarodnog turnira u ukrajinskom Donjecku.

- Nogometaši Hajduka pobijedili su na jakom međunarodnom U-11 turniru Alpas Cup 2013.

Za sezonu 2011./2012. Torcidin trofej Hajdučko srce pripao je Hajdukovoj omladinskoj školi. Ta se nagrada inače dodjeljuje najpožrtvovnijem igraču u prošloj sezoni, no rukovodstvo Torcide odlučilo je zbog požrtvovnosti, iznimnih rezultata i borbenosti mlađih uzrasta upravo Omladinskoj školi dodijeliti taj prestižni navijački trofej (Gizdić, 2014).

Gizdić (2014) navodi da je među najvećim izdancima Hajdukove nogometne škole zasigurno Ivan Gudelj, koji je 1979. godine proglašen najboljim europskim juniorom. Još jedno „dijete“ Hajduka Zvonimir Deranja izabran je 1996. u najbolju momčad kadetskog Europskog prvenstva, a dvije godine kasnije i u najbolju momčad Europskog prvenstva za juniore.

2008. godine u izboru za najboljeg mladog igrača Europe i osvajanje prestižnog turnira „Golden boy“, žiri je smjestio Nikolu Kalinića na visoko 17. mjesto među 40 nominiranih. 2011. je poznati internetski portal Goal.com smjestio Antu Vukušića među 100 najvećih svjetskih nogometnih talenata. Mladi hajdukovac Elvir Maloku našao se 2013. na popisu 11 najboljih mladih napadača svijeta. Krajem iste godine Josip Radošević, još jedan izdanak Hajdukove nogometne škole, nominiran je za najboljeg mladog nogometaša Europe (Gizdić, 2014).

Prestižnu nagradu Večernjeg lista za najboljeg mladog nogometaša Hrvatske dosad su od Hajdukovih nogometaša osvojili Jurica Vučko (1996.), Nikola Kalinić (2007.) i Franko Andrijašević (2012) (Gizdić, 2014).

Uz sve navedene uspjehe, važno je dodati i osvojeno drugo mjesto juniorske momčadi Hajduka u UEFA Youth League u sezoni 2022./2023., svojevrsnom ekvivalentu UEFA Lige prvaka za juniorski uzrast.

Najuspješniju Hajdukovu seniorsku generaciju sačinjavali su uglavnom izdanci Akademije; riječ je naravno o neponovljivoj momčadi iz sredine 70-ih.

4.4. Uzrasti u Akademiji

Službena web stranica HNK Hajduk navodi ukupno 12 uzrasnih kategorija Akademije:

- Mlađi početnici (U-9),
- Mlađi početnici 2 (U-8),
- Početnici (U-11),
- Početnici 2 (U-10),
- Mlađi pioniri (U-13),
- Mlađi pioniri 2 (U-12),
- Pioniri (U-15),
- Pioniri 2 (U-14),
- Kadeti (U-17),
- Kadeti 2 (U-16),
- Juniori (U-19),
- Juniori 2 (U-18).

U intervjuu provedenom u sklopu ovog završnog rada, pedagog HNK Hajduk naglasio je kako dio polaznika Akademije živi u sobama na samom stadionu (djeca od 14 do 18 godina), dok ostali žive s roditeljima ili u okolnim stanovima. Dodao je da pedagozi HNK Hajduk školama ostavljaju svoj kontakt te ih jednom u polugodištu obilaze. Dolaze naravno i ako se dogodi neki loš niz izostanaka, ocjena... Rade plan i neki načelni dogovor kako to riješiti.

4.5. Stručni tim Akademije

4.5.1. Pedagog

Iznimno je ograničena stručna literatura o radu pedagoga u sportskom klubu. Bez obzira na to što je u posljednjim desetljećima sve više istraživana vrijednost i značaj cjelokupnog sportskog razvoja, još uvijek odgoj mladih sportaša ostaje zanemaren aspekt rasta te razvoja djece sportaša (Čatlak, 2021). Pedagog uz sportsku (u ovom slučaju nogometnu) obuku pridaje veliku važnost pozitivnom razvoju osobnosti i obrazovanju mladih sportaša. Kao član stručnog tima Akademije brine se za što uspješniju i lakšu adaptaciju na različite svakodnevne situacije koje sa sobom nosi svijet nogometa, ali i privatni život (HNK Hajduk Split).

Ponekad zaboravljamo da psihomotorni razvoj nije jedini aspekt u odgoju mladih sportaša. Temelj pedagoškog djelovanja u sportskom klubu su konativno i kognitivno područje. Uz

dakako psihomotorički razvoj, ovo je neizostavan dio cjelokupnog odgoja mladih sportaša. Odgojna se uloga pedagoga temelji na razvoju fleksibilnosti, samopoštovanja, komunikacijskih i životnih vještina, slike o sebi, međuljudskih odnosa te emocionalne inteligencije. U sportskom klubu pedagog treba posjedovati sklonost timskom radu, sposobnost vođenja te dobre organizatorske sposobnosti. Takva pozicija zahtijeva iskrenost, komunikativnost, pristupačnost, dosljednost, odgovornost i povjerljivost (Čatlak, 2021).

Pedagozi u suradnji sa svojim stručnim kolegama, studentima volonterima i brojnim vanjskim suradnicima osmišljavaju edukativne radionice razne tematike, vode individualne razgovore s polaznicima Akademije, surađuju s roditeljima kroz roditeljske sastanke te na individualnoj razini, prate uspješnost usklađivanja školskih i sportskih obveza polaznika Akademije, organiziraju razne društvene aktivnosti (npr. volontiranje, posjete kulturnim te odgojno-obrazovnim ustanovama), predavanja gostujućih stručnjaka iz svijeta sporta... Brinu o svakom polazniku te s njime rade na definiranju i usađivanju vrijednosti. Potpora su u razvojnog procesu svakoga igrača, uz trenera kao značajnu osobu u njihovom životu (HNK Hajduk Split, 2024).

Pedagoška služba HNK Hajduk ustupila je svoj plan i program rada. U njemu je navedeno da pedagoška služba raznim kreativnim i edukativnim radionicama svakodnevno priprema mlade sportaše za izazove koji ih očekuju u sportskom i privatnom životu. Pedagoška i Psihološka služba Kluba ima cilj pravilnog usmjeravanja igrača kako bi što lakše svladali sportske i životne izazove. Djeci pružaju sustav podrške sastavljen od niza stručnjaka iz područja pedagogije, psihologije sporta i edukacije. Rad im se između ostalog sastoji od individualnih razgovora s polaznicima Akademije, profesionalne orijentacije za igrače završnih razreda osnovne škole, učenja engleskog jezika, individualnih instrukcija, pripreme srednjoškolaca za državnu maturu, suradnje sa školama, poduke hrvatskog jezika negovornicima istog, pomoći pri adaptaciji na novu sredinu novim igračima Kluba, vođenju različitih evidencija igrača... Za igrače organiziraju i tjedne aktivnosti poput čitanja edukativnih knjiga, večeri kvizova i filmskih večeri. Različitim zajedničkim aktivnostima i druženjima nastoji se stvoriti pozitivna atmosfera u kojoj će se igrači osjećati prihvaćeno i sigurno.

4.5.2. Psiholog

Uloga sportskog psihologa posebno dolazi do izražaja u stresnim situacijama poput poraza i ozljeda, ali i u trenucima kada se bliži kraj profesionalne karijere. Za sportaše je rad sa

psihologom također svojevrсни trening, i ako mu se posvete na adekvatan način, na sportskom borilište prikazat će se rezultati toga rada (BBC, 2023). Sportski psiholog ima bitnu ulogu u uspjehu sportaša. Pomaže im s nošenjem s pritiskom koji je zbog brojnih natjecanja često prisutan, kao i u prevladavanju psiholoških prepreka (poboljšavajući posebno koncentraciju i motivaciju). Desna su ruka sportašima i u poboljšanju njihove izvedbe. Mnogi su mišljenja su da sportski psiholozi pomažu samo vrhunskim sportašima. Oni zapravo pomažu svima koji se bave nekim sportom kako bi ih naučili držanju pravilnog programa treniranja i uživanja u njemu (Kreni Zdravo, 2019). Sportski psiholozi nastoje pronaći način da pomognu sportašima, ali i svima ostalima primjenjivati tjelesnu aktivnost i tjelovježbu za poboljšanje mentalnog zdravlja. Njihov posao seže od savjetovanja trenera i sportaša pa sve do istraživanja novih intervencija i spoznaja u sportskoj psihologiji.

Prema Bosnar i Balent (2009, 10), njihov rad može se podijeliti na planiranje psihološke pripreme sportaša, savjetodavno-edukacijske razgovore ili radionice te mentalni trening. Mentalni je trening oblik rada sa sportašima u kojemu im se pomaže u usvajanju tehnika za unaprjeđivanje i stabiliziranje izvođenja sportskih aktivnosti. Planiranje psihološke pripreme sportaša obuhvaća sve psihodijagnostičke oblike (intervju, promatranje ponašanja, testovi i upitnici). Uključuje razgovore s roditeljima, upravom, trenerom i ostalim subjektima koji mogu pružiti korisne informacije o sportašu, te promatranje natjecanja i treninga. Savjetodavno-edukacijski razgovori ili radionice se provode sa sportašima, a po potrebi i s roditeljima, sportskim djelatnicima, trenerima (Bosnar i Balent, 2009)... Psiholozi danas općenito imaju puno više posla, prvenstveno zbog porasta brojnih psihičkih poteškoća (od poremećaja u hranjenju do depresije). U pozadini je zapravo puno više truda i rada nego što je vidljivo u javnosti (Kreni Zdravo, 2019). Teme savjetodavno-edukacijskih razgovora ili radionica mogu biti iz vrlo različitih područja; mišljenje, pažnja, postavljanje odluka, donošenje ciljeva, emocionalna kontrola, motivacija, homogenost grupe, vještine komuniciranja, samopouzdanje (Bosnar i Balent, 2009)...

4.5.3. Fizioterapeut

Sikirica (2023) navodi da su fizioterapeuti zbog načina života sve više traženi u raznim dobnim uzrastima u klubovima, od mladih kategorija pa sve do starijih i rekreativaca/veterana. U svijetu sporta oni igraju ključnu ulogu, pružajući sportašima neizmjernu podršku kako bi poboljšali

njihove sportske izvedbe, prevladali ozljede te održali njihovu fizičku izdržljivost. Njihova se uloga proteže kroz različite aspekte sportske rehabilitacije i medicine.

Jedan od temeljnih zadataka sportskih fizioterapeuta je prevencija ozljeda. Provode detaljne procjene tjelesnih funkcija sportaša, identificiraju potencijalne disbalanse te slabosti zglobova i mišića. Na osnovu ovih evaluacija osmišljavaju individualizirane programe tehnika te vježbi u svrhu pomaganja sportašima da smanje rizik od ozljeda te poboljšaju svoju biomehaniku. Ključni su i u procesu rehabilitacije. Uloga im je i edukacija sportaša o brizi o tijelu izvan terapijskih sesija, pravilnoj tehnici vježbanja i prevenciji ozljeda. Kada se ozljede ipak dogode, fizioterapeuti su „prvi na liniji obrane“ (Sikirica, 2023).

Za brzi oporavak sportaša ključni su precizna i brza dijagnoza ozljede te primjena odgovarajućeg tretmana. Primjenjuju se različite tehnike poput fizikalne terapije, terapije vježbanjem i terapije manualnom manipulacijom kako bi se smanjila upala, poboljšala cirkulacija i ublažila bol. Fizioterapeuti razvijaju individualizirane rehabilitacijske programe fokusirane na obnovu i jačanje oštećenih ligamenata i mišića. Pružaju i savjete o optimizaciji tehnike kroz analizu biomehaničkih aspekata sportaševih pokreta (Sikirica, 2023).

Fizioterapiju koriste i za poboljšanje koordinacije, snage i ravnoteže, što može pridonijeti boljim sportskim rezultatima. Skrbe za dugoročno zdravlje sportaša, educirajući ih o općem tjelesnom održavanju i zdravoj prehrani. Tijekom cijele karijere sportaša prate njihov napredak, prilagođavajući programe i tretmane u skladu s potrebama i tjelesnom kondicijom sportaša. Njihova je prisutnost postala nezamjenjiva u sportskom okruženju. Sport ne bi bio isti bez njihove predane i stručne podrške. Njihov kontinuirani doprinos pomaže sportašima dostizanje punog potencijala i održavanje fizičke izdržljivosti (Sikirica, 2023).

5. PEDAGOŠKE KOMPETENCIJE TRENERA

Uloga trenera danas je mnogostruka. Osim što se od njega očekuje da bude vrstan stručnjak, nadasve se očekuje pedagoško djelovanje posebice kada se radi o mladim sportašima. Stoga se danas sve više progovara o pedagoškim kompetencijama trenera, ali i o osobinama trenera. Trenerska pedagoška kompetencija je višedimenzionalan pojam. Sastoji se od komunikacijske, osobne, socijalne, analitičke, interkulturalne, razvojne, dimenzije vještine rješavanja problema te emocionalne dimenzije (Računica, 2020). U svom radu trebaju primijeniti brojna načela, a neka su od načela odgojnog rada s mladim sportašima promatrati ponašanja, upoznati ih s

normama ponašanja i u njima biti dosljedan (nagrade, kazne), kontaktirati s roditeljima i školom, utjecati na mlade sportaše u duhu kodeksa sportskoga ponašanja... Trener mora dobro poznavati i u što je moguće većoj mjeri se približiti aktualnom stanju subjekta kako bi se ovo uistinu i ostvarilo u praksi. Od njih se praktički sve više očekuje i traži da budu dobri prognostičari, dijagnostičari, programeri i realizatori, a sve manje „dobri“ reproduktivci, prakticisti i rutineri (Findak i sur, 1997, 83). O strateški i stručno osmišljenim te pedagoški primijenjenim metodama koje trener primjenjuje ovisi uspješnost realizacije postavljenih ciljeva i zadataka.

Neke od karakteristika pedagoški kompetentnih trenera su poznavanje interesa, sposobnosti, stanja u školi i zdravstvenog stanja svojih sportaša, spremnost na pomoć i bodrenje, stvaranje i održavanje radne atmosfere, odvajanje privatne i poslovne situacije, pravednost, odmjerenost, strpljivost, poštivanje učenika, te ponos na svoj poziv odnosno ono što radi. U slučaju greške sportaša njihovi ih treneri trebaju ohrabriti te po potrebi dati uputu za ispravak, pohvaliti trud čak i kada ne dovede do rezultata, ne davati negativne primjedbe osobne prirode, poticati svoje „pulene“ da uživaju u igri bez obzira na rezultat, te kritizirati nedovoljnu pripremljenost ili trud umjesto poraza (Zulić, 2024).

Kada progovaramo o razvoju mladih sportaša danas i o timu koji radi s njima, sve ih se više percipira kao „sportska obitelj“, od koje sportaši očekuju sve što se može i mora dobiti od jedne obitelji, pa i malo više. Od velike je važnosti da nas „čuju“ oni kojima se obraćamo da bi mogli dobiti povratne informacije (prihvaćaju li ono što im se nudi, odgovara li im to, razumiju li nas) i da ne odgajamo sportaše slučajno (Findak i sur., 1997,83). Ovo se posebno odnosi na trenere od kojih se očekuje najviše.

Kvalitetna komunikacija s sportašima je jedna od glavnih dimenzija pedagoškog djelovanja trenera, bilo da se radi o verbalnoj ili neverbalnoj. Treba biti iskren i otvoren, povratnu informaciju dati što je brže moguće i biti spontan, ponuditi svoje viđenje ali ga ne nametati silom, biti jasan i razumljiv a ne opširan, izbjegavati moralne procjene i općenita tumačenja (opisivati samo svoj osjećaj i zapažanje), obvezno uključiti svoja pozitivna zapažanja i osjećaje te voditi računa o potrebama druge osobe (kako povratna informacija ne bi na nju djelovala razarajuće) (Miljković, 2009). Treba primijetiti kada dijete dobro radi i sukladno tome ga i nagraditi (manje obraćati pažnju na greške), postaviti realna očekivanja, biti entuzijastičan (djeca to vole), pokazati povjerenje u sportaše, ponekad se prilagoditi pojedincima, na treningu posvetiti više pažnje druženju i zabavi... Mora biti pedagog koji će znati motivirati sportaša na „rezervi“, vratiti ga u rad te iz njega izvući ono što je za sve neočekivano. To mogu postići samo

ako znaju pedagoški i psihološki otključati pojedinca te poticajno i sugestivno djelovati na njega (Perčić, 2023). Jednako tako važno je i da treneri budu kvalitetni slušači, postavljaju pitanja, gledaju osobu s kojom razgovaraju u oči, nauče šutjeti, izbjegavaju ometajuće pokrete, ne prekidaju sugovornike i ne govore previše. I treneru i sportašima bolje će komunikacijske vještine omogućiti da od svoga odnosa dobiju više i postignu bolje rezultate (Miljković, 2009).

Odlučujući faktor uspješnog ostvarivanja ličnosti sportaša je trenerova osobnost, čime se ostvaruje njegovo odgojno djelovanje (Perčić, 2023). Trenerova prisutnost u stresnim natjecanjima može umanjiti sportaševu napetost. Trener je uz to sportašu prvi stupanj u rješavanju raznih privatnih problema. Trenerska uloga je i biti prijatelj sportašima koje trenira. Vjerojatno je nemoguće kroz duži (pa čak i višegodišnji) zajednički rad izbjeći povezanost koja premašuje striktno profesionalan odnos. Trener postaje pravi prijatelj s kojim sportaši mogu diskutirati o osobnim problemima koji možda imaju utjecaj i na sportske rezultate. Jako je važno u tom slučaju njegovati diskreciju i međusobno povjerenje (Miljković, 2009) kao i da treneri zrače optimizmom u savladavanju poteškoća i radnom energijom (Findak i sur., 1997).

Trenerova je odgovornost i stvaranje partnerstva između roditeljskog doma sportaša i sportskog kluba. U radu s djecom i mladima (početnici, pioniri, kadeti) ovaj je odnos izrazito bitan. Treneri roditeljima trebaju osvijestiti da budu podrška vlastitoj djeci te da ih bodre na natjecanjima, da ih vole i podržavaju bez obzira na rezultate, te da ne doživljavaju djetetovo sportsko iskustvo kao svoje vlastito. Pedagoški će kompetentan trener ukazivati i roditeljima i djeci samu suštinu sporta; da se radi o šansi za igru, razvoj te zabavu (Računica, 2020).

Stavovi trenera o važnosti pedagoških kompetencija i njihova uloga su izuzetno važni u profesionalnom i osobnom razvoju djece i mladih kao sportaša i kao osoba. Ovo je važno i za uspješnost ostvarivanja sportskog procesa posebice u njegovom odgojnom djelovanju, ali i u svim njegovim aspektima. Porast razine stavova odgojnog djelovanja sporta u pozitivnoj je korelaciji sa stavovima o važnosti pedagoških kompetencija (Katavić, Zovko, i Vukobratović, 2022). Povećanjem dječje uzrasne dobi raste i razina povezanosti stavova o važnosti pedagoških kompetencija i odgojnom djelovanju sporta, što je najznačajnije kod djece iznad 12 godina. Pozitivna je povezanost i kod trenera koji sudjeluju u stručnim usavršavanjima (samofinanciranih ili organiziranih u ustanovi) (Katavić, Zovko, i Vukobratović, 2022).

Treneri su svoje stručne kompetencije stekli odgovarajućim programom, ali ne smiju misliti da je ono što su dosad naučili dovoljno, već moraju uvijek biti otvoreni za nova saznanja. Potrebno je redovito razvijati i usavršavati kompetencije (Smajić, 2023). Kada treneri nemaju dovoljno

psihološkog, stručnog, pedagoškog i didaktičkog znanja, nastaju ozbiljne posljedice. Sport je ne samo globalni fenomen, već i složena odgojno-obrazovna djelatnost. Trener je osoba s izravnim odgojno-obrazovnim utjecajem na djecu i mlade sportaše. Dodatno usavršavanje mogu steći neformalnim, informalnim i formalnim oblicima učenja prema potrebama okoline i društva te vlastitim interesima. Baš poput nastavnika treneri imaju zadaće kao pedagozi i odgajatelji. Razvoj na području odgoja, obrazovanja te osposobljavanja bitna je pretpostavka uspješnog vođenja trenažnog procesa (Smajić, 2023). Svoju dodatnu izobrazbu mogu steći sudjelovanjem na seminarima, tribinama, stručnim predavanjima i drugim stručnim skupovima, prisustvovanjem značajnijim sportskim priredbama i natjecanjima, odlaskom na studijska putovanja (Findak i sur., 1997).

6. ULOGA PEDAGOGA U HNK HAJDUK: INTERVJU

6.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je utvrditi specifičnu ulogu pedagoga u odgoju i obrazovanju mladih sportaša na primjeru Akademije HNK Hajduk Split „Luka Kaliterna“. U skladu s postavljenim ciljem proveden je intervju s istraživačkim pitanjem: Koja je uloga pedagoške službe u odgoju i obrazovanju mladih sportaša na primjeru polaznika Akademije HNK Hajduk Split „Luka Kaliterna“?

6.2. Empirijski pristup istraživanju

Istraživanje je provedeno u prostorijama HNK HAJDUK SPLIT u travnju 2024. na prigodnom uzorku jednog pedagoga kluba.

6.3. Postupak provođenja istraživanja

Primijenjena je deskriptivna metoda istraživanja. Prije samog istraživanja proveden je okvirni razgovor s pedagogom kluba. Postupkom intervjuiranja pedagoga provedeno je samo istraživanje u travnju 2004. godine. Intervju je trajao oko 1 sat.

6.4. Instrument istraživanja

Istraživanje se provelo s pomoću strukturiranog intervjua s 19 pitanja otvorenog tipa i deskriptivnog karaktera. Od pedagoga je traženo izražavanje svoga mišljenja, opis osobnih iskustava i percepcija uloge i važnosti pedagoga u odgoju mladih sportaša u velikom sportskom kolektivu. Pitanja su se odnosila na sami rad i polaznike akademije, karakteristike/osobine mladih sportaša te važnost pedagoškog rada s polaznicima Akademije.

6.5. Analiza podataka

Predočen je cjeloviti tekst intervjua s pedagogom; nije se reducirao sadržaj u analizi i prikazu rezultata. Zaključci o ulozi pedagoga u odgoju i obrazovanju mladih sportaša izvedeni su iz izjava pedagoga.

6.6. Rezultati i rasprava

1. Predstavite rad i polaznike Akademije.

„Akademija HNK Hajduk bavi se trenažnim procesom, pripremom za uvođenje u prvu momčad, nogometnim usmjeravanjem i usavršavanjem. Nogomet je baza; sve ostalo služi da bi se stvorio nogometaš. U međuvremenu se pazi na odgojno-obrazovne komponente. Tim čine dvoje pedagoga i jedan psiholog. Pedagozi su zaduženi za njihov školski uspjeh, napredak, organizaciju učenja i slobodnog vremena te dio „domske“ pedagogije, jer dio polaznika Akademije živi na stadionu. Psiholog je zadužen za individualne razgovore u vidu nekih frustracija koje se jako često javljaju u Akademiji i nogometnom svijetu, zbog poraza, (ne)igranja itd. Voditelj Akademije je Boro Primorac, nogometna legenda koja je dugo godina radila u Arsenalu tako da je sve modele koje je vidio u svijetu donio ovdje. Ispod njega su Hrvoje Vuković i Goran Sablić koji su mu desne ruke. Ono što Hajduku daje veliki značaj jest što se radi o dva potpuno različita tipa po mom mišljenju, ali se savršeno nadopunjavaju. Vuković je jako operativan tip; ja ga zovem „Nijemac“. Ima taj njemački model, jako je studiozan. Goran Sablić ima jedan zdravorazumski pristup stvarima, i jako je dobro kada imate tu kombinaciju. Oni su nam nadređeni. Onda smo nas troje ispod, onda su nogometni treneri. Svaki trener ima svog asistenta, imamo video analitičare koji svaki trening i utakmicu snimaju kamerama te nakon toga rade analizu i to se predočava djeci. Moramo biti egzaktni. Imamo fizioterapeutsku i liječničku službu; četiri liječnika su u bilo kojem trenutku dostupni. Mi kao

zaposlenici imamo se pravo s njima konzultirati, a djeca pogotovo. Fizioterapeuti rade pripremu za trening, zahvate nakon treninga, što god treba. Tu je i nutricionistkinja Dragana Olujić, koja je tu ako u bilo kojem trenutku procijene da im treba razgovor ili plan prehrane.“

2. Koje bi bile osnovne karakteristike/osobine mladih sportaša?

„Odvojit ću dvije grupe: imamo 35 momaka koji žive na stadionu i 270 članova koji žive sa svojim roditeljima ili su u okolnim stanovima. Prva grupa je u startu odvojena od svoje matične sredine; Ukrajinci, Kosovari, Amerikanci... Treba se staviti u taj kontekst, da su to momci koji su napustili u svoj dom i koji su tu sami. Kreću neku priču ispočetka i to je dovoljno intrigantna i zanimljiva priča mimo sporta, mimo ičega. Imate momke koji su iščupani iz tih sredina, koji su jedna druga kultura življenja i došli su tu. Neki se brže i lakše prilagođavaju. Na stadionu žive djeca od 14 do 18 godina. Nažalost nemamo infrastrukturu koja bi nam omogućila da svi imaju trening u 20 sati, što bi bilo optimalno da djeca stignu u školu, nešto pojesti, organizirati slobodno vrijeme, učenje i nakon svega doći na trening. To bi bilo idealno. Juniori su cijelu godinu trenirali u 23:30. Taj trening je gotov u 1:30 ili 2, tuširanje, jelo i već je 3:30. Ako je škola ujutro, učenik je u njoj do trećeg sata. Ako je poslijepodne, ne stigne prije četvrtog sata. Stoga mnogo juniora idu na razredne ili predmetne ispite. Najteže je što oni dođu ovdje već formirani i jako im je teško usaditi da je škola neka vrijednost. Treba završiti školu, učiti... Učitelji nam mahom kažu da su to jako dobro odgojena i pristojna djeca, ali da jednostavno nisu za školu. To ih ne zanima, jednostavno im je fokus na nogometu. Taj profesionalizam kreće već od kadetske strukture. Škole su jako frustrirane; imaju razumijevanja prema osobi, jer ih stave u kontekst. Sve manje razumijevanja imaju prema Hajduku kao takvom. U jednom su se trenutku osjetile kao pružatelj usluga. Razumijem ih jer godinama obećavamo izgradnju infrastrukture i kampa, što će olakšati usklađivanje svih obveza. No to se ne događa. Školama je puna kapa Hajduka. Nemaju problema s momcima kao ni mi, ali Hajduk kao institucija pomalo gubi kredibilitet kod škola. Dok se ne izgradi kamp, nadamo se što prije.“

3. Kako izgleda prosječni dan mladog sportaša?

„Prikazat ću tjedan jer je najbolje dinamika tjedna. Dan nakon utakmice je slobodan dan. Ako se dogodi neka ozljeda ide se kod fizioterapeuta, liječnika. To je obaveza čak i u slobodnom danu. Ako je škola ujutro ide se u školu, po povratku iz nje se žuri na ručak. Nakon ručka dolazi

kod mene i organiziramo učenje ili slobodne aktivnosti. Zatim slijedi priprema za trening i grupni sastanak s trenerima, gdje se radi analiza protivnika ili prethodne utakmice. To traje oko sat, sat i pol, gdje im se ukaže na individualne greške, što treba popraviti i na čemu je fokus današnjeg treninga. Onda se pola sata zagrijavaju u teretani, nakon čega na travnjaku 90 minuta rade s loptom. Slijedi istezanje u teretani, tuširanje i već je 22:30, 23 sata. Sada se javlja izazov; nakon sportske aktivnosti redovito ne mogu zaspati još dva-tri sata zbog adrenalina. Ako je trening gotov u 23 sata, oni ne mogu zaspati prije jedan. Nedostaje im vrijeme za socijalizaciju, druženje s momcima iz Akademije... U tom dijelu dana htjeli bi nakon ispunjenih obveza sjesti gledati televiziju, bilo što. Ako zaspu u jedan već je izazov probuditi se ujutro za školu i sve to ponoviti pet dana zaredom. Treninzi su jako intenzivni, to je već jako ozbiljna razina. Izazov je učiti ih fokusu; idemo učiti barem pola sata ako treba, ne kasniti u školu, odraditi trening, stići na (zdravi) ručak. Dan prije utakmice je intenzivniji, jako specijaliziran trening, fokusiran na protivnika, tako da tu kognitivni dio mora biti izvrstan. Gleda se video analiza protivnika, moraš „ući u glavu“ protivniku kojeg ćeš čuvati, pratiti. Traži se izuzetna koncentracija. Nakon toga na terenu vježbaju ono što su analizirali. Ako je utakmica u nedjelju, a ovaj trening u petak, tada nema ni škole; oni ne mogu biti fokusirani na nastavu. Taj dan igraš najbitniji dio utakmice. U subotu ujutro je zajednički doručak s predstavnicima, sjeda se u autobus i putuje. Nama je otegotna okolnost što nam je prosječno gostovanje udaljeno 400 km, dok je recimo Dinamu 45 km. U prijevozu prosječno izgubimo dan više od Dinama, što je užasno. Ako se vratimo u nedjelju u 23 sata iz Osijeka, razumijem ako u ponedjeljak ujutro neće biti na nastavi, pa i to opravdamo.“

4. Imate li dojam tko se bolje nosi s neočekivanim nizom neuspjeha, koristeći to kao motivaciju da se poboljša, u odnosu na one koje to sruši? Primjećujete li nekakve uzorke onih koji dalje guraju ili tonu sve više i više? Mogu li roditelji, prijatelji ili vi tu nešto učiniti? Koji faktor ih gura dalje?

„Ovdje je selekcija tako posložena da se ne može dogoditi da je Hajduk u njoj pogriješio. Nemoguće je da netko padne toliko da više nema šanse. Očito je na temelju elemenata zbog kojih je doveden pokazao da može i da ima kvalitetu. Na fotografijama u hodniku su sve generacije Akademije koje su nešto osvojile. Analizirajući ih vidjet ćete da su od prvih 11 redovito uspjeli jedan ili dvojica. Više je uspjelo onih koji nisu igrali. Status kao junior, a kamoli kao kadet ili pionir ne znači ništa. To je jedna velika sinusoida. Druga stvar o kojoj treba voditi računa u Akademiji je ulazak u pubertet i fizičke predispozicije.. Jednostavno još nije vrijeme,

očekujemo tvoj fizički razvoj, doći ćeš do te granice. Nakon treninga i utakmice dobiju u poruci intenzitet, obujam svoje igre, sve relevantne podatke. Oni već sami znaju na kakvoj su razini; trebao sam bolje, brže, moram napredovati... Sami traže individualne treninge. Imamo trenere koji rade individualna tehničko-taktička poboljšanja. Ako osjetiš potrebu ideš kod njih. Sezona je duga; u početku sam mislio da je njih 11 i eventualno trojica koji su jezgra, a ostali će biti nezadovoljni. No u sezoni njih 30 dobije svojih pet minuta, zbog ozljeda, kartona... Svi dobiju priliku za dokazivanje. Fizički se netko brže razvije, no svi će se u jednom trenutku izjednačiti i doći do svog maksimuma. “

5. Imaju li polaznici Akademije bliske susrete s prvom momčadi, npr. motivacijske razgovore?

„Ne, potpuno smo odvojeni. Vide se u prolazu pa pitaju za potpis. Momci iz prve momčadi su jako pozitivni; dođu, pozdrave, daju ruku, zagrle, pitaju ih kako su, što ima... Pozitiva su i to im znači, no jednostavno ne smijemo. Pogotovo sada kada je rezultat bio imperativ, sezona je takva... Politika kluba je bila osigurati mir prvoj momčadi. “

6. Kako mladi sportaši provode slobodno vrijeme i koliko ga imaju?

„U manjim grupama, oni se grupiraju. Već su krenuli na kupanje i onda se tu organiziraju. Nedjelja je velik izazov ako niste iz Splita. Kada ih pitam kako zamišljaju nedjelju... Nije u pitanju samo Dalmacija, nego svi zamišljaju isto. Ujutro otići na misu, na kavu, pa ručak svi točno govore kako izgleda nedjelja. Dođeš u Split i nema nikoga, ništa ne radi, tužno, (is)prazno. I onda me zovu, znam da je teško ako nisi u obitelji. Izazov je kako organizirati to vrijeme. Nedjeljom tko god ostane zove, nerijetko ručam s njima, napravimo neki izlet. Što god oni procijene da im u tom trenutku treba. Unutar dana navikli su se na kvizove, to im je zanimljivo. Dao sam im zadatke da nešto smisle, da se malo aktiviraju. Počelo me smetati to da nisu proaktivni. Sve može, ali ni za što neće pokazati inicijativu. Recite mi gdje da vas odvedem i ići ćemo. Zovite me i recite sutra u 14 sati idemo. Jako često razgovaram s njima o vezama s djevojkama. I o tim temama treba s njima porazgovarati; daleko su od kuće, a nogometaši su bili i bit će meta. Tu treba biti oprezan i radionički pristupiti tome da jednostavno steknu svijest da se paze. “

7. Kako funkcionira suradnja s roditeljima djece koja žive na stadionu i ostalih?

„S ovima koji su na stadionu na dnevnoj bazi. Odmah je rečeno u bilo koje doba dana i noći. Milesov otac je iz Miamijske, vremenska je razlika. Rekao sam mu zovi, pa da je meni 3 ujutro, što god treba. Nekako se načelno predstavim, što radim, što mi je plan. Ako procijene da je bilo što neka zovu. Imaju moj broj, tako da želim da idemo u istom smjeru. Ima situacija, jednom momak je prolazio kroz obiteljsku krizu. Drago mi je što su mi javili, rekli proces je takav, stalne svađe... Možda bolje da je tu, on je toga svjestan. Da ste svjesni toga kada budete s njim pa procijenite. I to mi je odlična stvar, da jave, da se pratimo. U periodu prije toga bio je u tzv. „downu“, nije imao motiva. Sada nam je jasnije, pa treneru kažem da je u teškoj epizodi, periodu, fale mu mama i tata... Daj malo smiri pa mu daj priliku. Zbog toga je važno biti ažuran i znati što se događa u toj obitelji, iz kakvog je konteksta došao. Nažalost to je tako, neću vam lagati: sve češće uviđam da ponese roditelje kada im djeca dođu u Hajduk. Začas zaborave ideale i sve, najbitnije im je da dijete uspije. Ja sam isto za to da dijete uspije, ali pustite nam da radimo svoj posao. Nemojte se kao roditelji miješati u posao trenera. Dugoročno ovdje svi znaju što rade. Ne opterećujemo se rezultatom ni trenutnim stanjem, mi odgajamo igrača da kada izađe s 18 godina bude igračina.“

8. Imate li pravo kao pedagozi otići u školu, detaljno se informirati? Imate li dio odgovornosti?

„Mi odlazimo u školu. Nedjeljom navečer dobijemo raspored treninga i utakmica za cijelu Akademiju i to pošaljemo svim školama. Prvo smo napravili evidenciju svih igrača; ime, prezime, ime roditelja, brojevi mobitela, adresa, škola, smjena, skupili par sociodemografskih karakteristika. Podijelili smo ih u škole. U ponedjeljak ujutro kolegica i ja šaljemo svim školama raspored treninga. Tako pedagog npr. ekonomske škole zna kada njegovih 5 Hajdukovaca imaju treninge taj tjedan. Ja tu imam 200 momaka, more ispričnica. Može se dogoditi da mi kažu da je u ponedjeljak bio trening, pa ja moram provjeravati. Ovako imam korektiv u školi koji odbiti ispričnicu jer taj dan nije bilo treninga. To se prije događalo. U školama ostavljamo naš kontakt. Budući da ih je jako puno, jednom u polugodištu obilazimo. Ako se dogodi nekakav niz loših ocjena, izostanaka, škole nazovu i mi dolazimo. Ne zovu ako sve ide kako treba. Ako ne ide odlazimo tamo, radimo plan, uviđamo što treba i radimo nekakav načelni dogovor kako to riješiti. Posao pedagoga u kontekstu škola nam je jako olakšala kategorizacija Olimpijskog saveza. Što se događa; u prvom srednje kažete da ste kasnili zbog treninga. Nastavnica kaže da nema problema jer ste recimo kadet u Hajduku. Ja se učlanim u

kvartovski badmintonski klub s treninzima jednom tjedno, trener mi napiše potvrdu i ja isto opravdam kašnjenje jer sam sportaš. Onda nastavnici kažu da to moraju uvažiti svima ili nikome. Olimpijski savez tome je doskočio osmišljavanjem kategorizacije, kojom su oni s kategorizacijom pri Olimpijskom odboru prema novoj dopuni zakona izdanoj početkom ove godine dobili pravo na dogovoreno odgovaranje i povećanu kvotu izostanaka, što je jako bitno. To su u biti točno dvije stvari koje nam trebaju. Kategorizaciju dobivate ako ste osvojili neko od prva tri mjesta u pionirima, kadetima ili juniorima ili ako ste nastupili za reprezentaciju. Tada vas Olimpijski odbor prepoznaje kao vrhunskog sportaša i daje vam mogućnost 20 % više izostanaka i dogovorenog odgovaranja. Onda zaista odgovornost prelazi na momke; ne može mi on reći nisam stigao od treninga. 20 % više izostanaka od drugih i dogovoreno odgovaranje je dovoljno. Mi već sada radimo plan tko će kada odgovarati što. Tako da nam kategorizirani igrači jako puno olakšavaju. Ono što je problem i nije do kraja riješeno jest to što aktualna momčad pionira tek dogodine dobiva kategorizaciju, jer će tek ove godine biti prvaci. No postavlja se pitanje što je s ovom godinom? Nisu imali ta prava i beneficije, a baš su im tada trebali jer su ostvarili najveći uspjeh. Tada su skupljali bodove i „satrali“ se. To je jedini problem i izazov njima, no oni su toga svjesni jer nismo mi jedini pedagozi. Tu je Zagreb, Dinamova škola. Njima je doduše puno lakše jer im je većina igrača u istoj srednjoj školi.“

9. Koji hrvatski nogometni klubovi osim Hajduka imaju zaposlene pedagoge?

„Znam da ima Dinamo, za ostale ne znam. Neformalno sam saznao da je i Rijeka uvela. Bio je jedan delegat iz Rijeke sa suprugom čiji sin trenira u Rijeci. Rekli su mi da se u Rijeci tek počelo ići u škole. To je u začecima, sad koliko će se ostvariti ne znam. I Osijek, koji ima najjaču bazu. Izgradili su kamp 10-ak km od stadiona gdje imaju domove, 100-tinjak djece i zaposlenih 20-ak odgajatelja.“

10. Kolika je suradnja njihovih trenera i vas kao pedagoga? Odnosno koliko se konzultiraju s vama?

„Treneri njih gledaju nogometno. U onom trenutku kada počnu padati vide je li to nogometni razlog, fizički ili neki treći. Redovito dođu, obiđu. Za nas pedagoge kažu da smo mjesto utočišta ne samo za djecu nego i za trenere. Oni guštaju doći tu, malo sjesti, opustiti se. Kažu da im je to terapija. Od nogometaša svi imaju neka očekivanja. Mi kao pedagozi smo se odlučili

postaviti kao ured gdje nitko nema nikakva očekivanja. Kod nas možeš biti što god hoćeš i naš si. Pružamo nekakvu bezrezervnu toplinu, kao i trenerima. Poraz ili pobjeda su nam nebitni, dođi, sjedi, zabavit ćemo se. Tako da i oni vole svratiti i u tim razgovorima nam kažu gdje nisu zadovoljni, da vidimo u čemu je problem s nekim momkom. Je li to ponašanje zbog puberteta, društva, takva pitanja postavljaju. Evo, sada je došao Luka Vučko, trener kadeta. U četvrtak igraju polufinale Hrvatskog kupa. On me kao pedagoga pita za školu te djece; utakmica je u 20 sati. Kaže da bi im on taj dan opravdao školu. Pita me slažem li se. Opravdao sam svima, i onima koji su ujutro i popodne. I onima koji su dio momčadi, a neće biti među 18. Ne želim produbljivati jaz; neki bi popodne išli u školu i razmišljali kako drugi ne idu jer igraju, a oni moraju biti tu. Samo si dodatno isfrustrirao dijete.“

11. Možete li procijeniti u kojoj ste mjeri bili osposobljeni za ovaj posao završetkom studija?

„Mi nismo imali kolegije Pedagogija sporta i rekreacije i Pedagogija slobodnog vremena. Da ne se lažemo, bio bih puno spremniji da sam kao student došao ovdje i vidio. Pa bih mogao vidjeti da se tu nešto događa i procijeniti jesam li dobar ili nisam. U najmanju ruku bi znao što mi još treba. I motivacija bi išla u tom smjeru pa bi možda skupio neke alate koje nisam imao. Koliko sam spreman... Iskreno i nisam. Nama je fokus škola i vrtić. Ovdje imaš sredinu koja nije ni škola ni vrtić. Kako objasniti, ovo nije ni dom, ovo je svašta nešto. 35 momaka sa svih krajeva svijeta, odvojeni od svojih obitelji. Roditelji me nazovu i kažu da kradem djeci djetinjstvo. Mali je sad početnik, ujutro buđenje, zajednički doručak, trening. Nakon treninga piši domaći, ručaj na brzinu i trči u školu. Početnik, znači drugi osnovne. To ne zna netko tko to nije prošao. Drago mi je da ste pitali kakav je prosječan dan; trebalo bi napraviti 5-minutni video pa da vidimo. Ovo su komandosi, stvarno razina drila.“

12. Imate li neke prijedloge za poboljšanje programa?

„Unutar ovog kolegija pokušat ću možda dovesti nekog tko je to prošao, jer kad čuješ tu priču, kako to izgleda iz prve ruke... Čudiš se što su uopće i školu završili. To je jako težak put. Danas je uspjeti u nogometu nikad teže. Čisto da se senzibilizira buduće pedagoge. Ne ovdje, nego svugdje. Došavši ovdje i meni se promijenila percepcija.“

13. Koliko je pritisak veći s obzirom na ambicije Hajdukove Akademije? Odnosno bi li vam posao bio lakši u nekom drugom klubu?

„Što da vam kažem... Još nisam bio u toj situaciji gdje Hajduk (unutar Akademije) igra protiv nekoga, gdje ideš kao lošiji pa ako nešto napraviš super. Uopće ne znam kakav je to gard. A svi imaju taj gard kad dođu ovdje. Opuštenost, dolaziš i trener ti kaže: momci, znam koliko vrijedite. Oni su jaki, moćni. Ako što napravite, napravite. Taj input naspram momci ovo moramo dobit. Znači poraz ne postoji. To su još djeca, ali moraš ih tako odgojiti. Jer Poljud, 35000 ljudi... Pritisak je ogroman, to se vidi. Možda je zato dobro da je Akademija odvojena od prve momčadi. Odnijelo bi ih da još i sve to vide. Ali evo, pioniri se bore za prvo mjesto, kadeti su uspješni, juniori. No ideš u Zagreb, gore se radi kao i ovdje. Iz nekog razloga ti odeš gore i favorit si, moraš pobijediti. Tako se odgaja i to je neki naš mentalitet, pokušavamo izgraditi taj pobjednički mentalitet.“

14. Koliko je po vama podrška stručne službe (pedagoga, psihologa) doprinijela uspjesima svih uzrasta Akademije posljednjih nekoliko godina?

„Pričaš s momcima poslije, vidiš cijeli taj proces... Kolegicu još praktički nisam upoznao, ali vidim po momcima koliko im je značilo i koliko je to važno. Ostajem pri tome; u prostoru i vremenu gdje svi od tebe imaju visoka očekivanja, osoba koja ti bezrezervno da podršku je za tebe bog. To je pedagog ovdje. Meni su oni statusno svi isti. Dapače, čak se više gledam baviti s ovima koji možda nogometno neće uspjeti. Fokus treba biti malo više na školi, budućnosti. Njima je veliko olakšanje doći negdje gdje ih nitko neće ispitivati, nisi u školi pa nema pritiska. Sigurna luka, od tu krećemo. Neki kvalitetan odnos, samo iz njega bilo što možemo mijenjati kod sebe i drugih. Vidim i po kolegicama da je to bilo tako, mi to još gradimo s njima. S nekima je izgrađeno, vidjeli ste ove momke dolje po sobama. Tu sam stvarno neki zdrav odnos razvio s njima. Rekao sam da uspjeli ili ne, naša priča ovdje ne završava. Stvarno im daš neku podršku, neovisno jesu li u tom momentu nogometno jaki ili ne.“

15. Koliko mislite da je javnost općenito osviještena o pedagoškom djelovanju naspram mladih sportaša?

„Oni kažu treba imati pedagoga, psihologa. Ali javnost nas percipira kao da kada je netko u problemu, dolaze taj pedagog i psiholog i rješavaju sve. I nas doživljavaju kao uslužne

djelatnosti. Ja čekam trenutak kada će mi netko reći: evo ti 100 kuna, riješi ga. (smijeh) Javnost ne poznaje koncept kontinuiteta i rada. Oni pričaju, ali njima je to isto siva zona. Ne znaju što je pedagogija, psihologija, nisu s time upoznati. Trpaju sve to u isti koš.“

16. Imate li nekakvu ideju na koji način bi se moglo više progovarati o ovome i ostvariti neke promjene?

„Hajduk Digital TV je snimio par videozapisa, šah, obnova kućice... Inzistirao sam da snime momke tako da direktno čuju njihovo iskustvo mene kao pedagoga. Mogu ja doći tu, pripremiti savršenu priču, konzultirati neke izvore i zvučati divno krasno, no ako oni ne čuju tu istu priču od momaka sve pada u vodu. Treba biti autentičan. Volim da preko momaka posredno upoznaju našu pedagošku službu, to je super. Draže mi je kada objave status da ovdje igramo kviz i da im je super atmosfera nego da ja upišem u dnevnik rada da su momci bili zadovoljni.“

17. Kada ste počinjali na ovom poslu s edukacijom kakvu ste imali, što vam je najviše pomoglo da uspijete ovdje? Možda iskustva vaših kolegica prije? Kako ste se uspjeli snaći, pohvatati sve konce? Jeste li gledali što drugi rade?

„Iskreno, pomogao mi je dom. Tamo sam već imao obiliske soba, neke minimalne stvari. I tu treba biti obziran, nije ovo samo lijepa priča. Treba pratiti je li sve u skladu sa zakonom, pravilnicima, jer je sve dobro dok se nešto ne dogodi. Radni tjedan je od ponedjeljka do petka; tko je nedjeljom ovdje? Što će se dogoditi ako netko dobije upalu pluća, imam li ja obvezu doći ovdje? Inzistirao sam da to pokrijemo 0-24. Malo gledaš taj sigurnosni aspekt, gledaš logično kako popraviti neke stvari. Dosta stvari sam donio iz doma. Zatim sam pogledao dnevnik rada, registratore, što su oni radili. Malo sam rekonstruirao priču, pa sam pitao igrače koji su prije bili u Akademiji kako im je izgledao dan. Imaš posredno iskustvo momka koji je bio u Osijekovoj Akademiji pa ga pitaš. Lagano slažeš mozaik i vidiš što ti je ovdje zanimljivo, super, što nije. Pitaš škole i roditelje što bi mi eventualno još mogli dodatno. Iz tih različitih kutova slažeš neki mozaik i svoju priču.“

18. Je li vam posao olakšan time što ste i prije bili u i oko sporta, praćenje istog? Bi li vam bilo teže da ste tu došli bez ikakvog sportskog znanja i potpuno izvan toga svijeta?

„Iskreno, došao sam na razgovor i pravio se da nemam pojma o nogometu, rekao sam da ne znam ništa. Njima je to bio minus. Rekli su da je mali problem što nisam u tom sportu. Onda sam krenuo izbacivati podatke i ostali su paf. Kvizaš sam, nenormalno je koliko sam praćenjem nogometa opteretio mozak glupostima. Odjednom im je bilo drago. Lijepo je biti dio ovog kluba, no teško je recimo odvojiti sebe kao pedagoga i kao navijača na tribinama. Ono što je možda dobro ako poznaješ nogomet jest da ćeš puno lakše razviti empatiju prema momku koji je sinoć došao iz Zagreba izgubivši 2:1. Puno ćeš bolje razumjeti zašto je golman sretan kada odigraju 0:0, a napadači luduju. Isti rezultat ali drugačiji koncept. Rekao bih da ima prednosti i nedostataka. Kolegica nije toliko u nogometu. Zanimljivo joj je, nešto novo, nije ga baš pratila prije. No kada navikneš, počneš apstrahirati. Svaki sam dan na terenu, dosadilo mi je. Više ne percipiram nogomet i loptu. Gledam njihovo raspoloženje, tko s kime priča, o čemu.“

19. Koliko se polaznici Akademije žele povezati i koliko su povezani s navijačima, Torcidom... Imaju li te afinitete?

„U Akademiji toga nema. Idu na Istok, njima je to udaljeno. To su sportaši koji dođu i gledaju, uživaju u svakom potezu. To su momci koji će zapljeskati. Najradije bi zapljeskali ako ne znam, igraju s Dinamom, naprave vrhunski potez. Oni su toliki sportaši da bi najradije rekao svaka čast. Sada ga pitajte što misli o Dinamu, neće vam reći niti jednu ad hominem uvredu. To su sportaši koji gledaju nogomet posebnim očima, drugačije od navijača sa Sjevera. Ne mislim ništa loše protiv Sjevera, netko treba organizirati podršku, ambijent... Ali njihove oči su drukčije baždarene nego naše. Kada gledate utakmicu s njima, s trenerima, pa čujete komentare, shvatite da su to stvarno dva svijeta različita. Mi vidimo jednu stvar, oni drugu i to je tako.“

U skladu s postavljenim istraživačkim pitanjem: Koja je uloga pedagoške službe u odgoju i obrazovanju mladih sportaša na primjeru polaznika Akademije HNK Hajduk Split „Luka Kaliterna“ provedeni intervju s pedagogom kluba nam ukazuje na multidimenzionalnost uloge pedagoga. Samim uvidom u način rada Akademije, na temelju odgovara pedagoga, vidljiva je jasna struktura djelovanja Akademije.

Imajući u vidu novija saznanja o nikad brojnijim ulogama pedagoga sporta koje su razrađene u ovom završnom radu, vidljivo je da pedagog ističe svoju zadaću osvješćivanja važnosti škole mladim sportašima. Pedagog dodaje da nastavnici polaznika Akademije zaključuju kako oni nisu za školu (koja ih zbog nogometa niti ne zanima), no da su pristojni i jako dobro odgojeni, što je za pedagoga ipak (puno) važnije od samih ocjena. Horvat (2022) navodi da se veliki broj izgaranja među mladim sportašima događa u prvoj godini srednje škole, kada se moraju naviknuti na više učenja i novi način školovanja te se stoga teško održati sve teže treninge i školu.

Istaknute su i razlike života sportaša koji žive u prostorijama kluba u odnosu na one koji žive u stanovima ili kod roditelja. U tom kontekstu naglašen je i problem nedostatka socijalizacije igrača koji žive na stadionu, jer nakon kasnovečernjeg treninga nemaju vremena za druženje i zabavu sa suigračima, a zbog adrenalina ne mogu zaspati tako brzo. Samim time nije im lako ni ujutro se probuditi za školu. Ne smije se zanemariti ni infrastrukturni problem, odnosno nedostatak trening terena, koji uzrokuje razne poteškoće (kasni treninzi, ozljede zbog nekvalitetne umjetne podloge...). Pedagog je naveo kako su odvojena Akademija i prva momčad što odgovara objema stranama: mladi igrači fokusirani su na svoj napredak i ne „polete“ jer nemaju puno dodira sa seniorima, a prva momčad ima mir koji je neophodan za ostvarenje klupskih ciljeva.

Pedagog je ustanovio kako su njegovi igrači fokusirani isključivo na nogomet, ne pokazuju inicijativu ni za što i nisu proaktivni, na što se mora obratiti pažnja. Možda im je to najlakše pojasniti sportskim rječnikom: ne čekajte pogrešku suparnika da se nešto dogodi; idite na pobjedu, natjerajte ga na pogrešku! Potpuna koncentracija za sportski je uspjeh neophodna, no postavlja se pitanje što ako on izostane? Sam pedagog je naglasio da nažalost ne ostvare svi svoje snove, čak i oni koji su u mlađim uzrastima izvrsni. Zato tim momcima treba osvijestiti da nogomet nije sve u životu, jer malo njih to percipira. U tome im mogu i trebaju pomoći pedagozi i ostali stručni suradnici, roditelji, obitelj, no ključno je da oni sami to shvate. Možda zbog raznoraznih okolnosti neće ostvariti profesionalnu karijeru ili će pak po njenom završetku morati pronaći drugi izvor prihoda. Autor Williams (2016) ističe da godišnje preko tri i pol milijuna mladih sportaša doživi ozljedu koja zahtjeva pomoć liječnika, a gotovo dvije trećine njih zahtijeva hitnu službu. Mnogi se zbog toga ne vrate sportu jer zajedno sa svojim roditeljima ne žele riskirati (prema Horvat, 2022). Ovaj podatak definitivno potvrđuje da uvijek treba imati plan B. Stoga je važno da mladi sportaši budu kompletne ličnosti, završe školu, imaju druge interese i afinitete, rade na sebi u svakom pogledu... Treba im usaditi važnost toga da budu

proaktivni članovi društva i doživljavaju svijet oko sebe. Ravnotežu između posvećenosti sportu i svemu ostalome nije lako postići, ali brojni sportaši s primjerice fakultetskim obrazovanjem pokazuju da nije nemoguće. Nepredvidljivost njihovog zanimanja obvezuje sportaše da budu spremni na sve. Završetkom karijere nerijetko im nedostaje prijašnji angažman te se nađu u krizi (Sport.hrt.hr, 2021). Počinju stvarati svoj red i rutinu, što prije nije bio slučaj. Puno je lakše nositi se s tim ako ste već kroz karijeru stekli neka znanja, kompetencije i iskustva. Nikada nije prekasno za širiti horizonte, ali bolje je početi s tim što prije. Život ne staje vješanjem kopački o klin; možemo reći da tada tek počinje.

Konkretnim primjerom pedagog je prikazao važnost kvalitetne komunikacije u trokutu pedagog-roditelj-trener, kojom se mogu razjasniti poteškoće igrača i sukladno njima reagirati. Ipak, dodao je da se roditelji ne bi trebali miješati u rad trenera i stručne službe, jer time čine djetetu medvjedu uslugu. Tu je i razlika u pristupu i mentalitetu stranih i domaćih igrača, te većem pritisku koji potonji osjećaju. Pedagog je to objasnio time što domaći igrači od malih nogu osjećaju teret kluba. Naglasio je i kompleksnost održavanja kvalitetnih međuljudskih odnosa zbog konkuriranja za mjesto u momčadi i dijeljenja životnog prostora. Vrlo je teško usaditi im vrijednost škole, s obzirom na to da u klub već dođu formirani.

Pedagog je dodao da vikendom često idu na izlete kako bi se momci socijalizirali i proveli kvalitetno slobodno vrijeme. Organizira kvizove, radionice... Razgovara s njima i o vezama, učeći ih da budu oprezni po tom pitanju. Valja pohvaliti ono što je pedagog otkrio u odgovoru na posljednje pitanje, a to je da su polaznici Akademije pravi sportaši kojima uvrede nisu ni na kraj pameti. To je u skladu s Pravilnikom ponašanja polaznika Akademije, djelom Pedagoške službe. Njime su formalizirane vrijednosti za koje se klub godinama zalaže (HNK Hajduk Split, 2024). To je iznimno važno; možda će za nekoliko godina baš oni biti uzori nekim novim klincima. Na sportskom borilištu uvijek mora vladati maksimalno poštovanje i poštenje, a pravi sportaš uvijek će cijeliti suparnikov dobar potez. Ovakav stav je za svaku pohvalu i naklon, a pedagozi bez dileme imaju veliku ulogu u njegovoj izgradnji.

U opisu posla je i komunikacija s roditeljima i školama posebice. Podatak o broju sportaša koji pohađaju škole, a istodobno su polaznici Akademije je izrazito visok te je nužno što bolje pripremiti buduće pedagoge za ovaj vid posla. Dodaje da bi mu posao u startu bio olakšan da je kao student posjetio pedagošku službu Hajduka i upoznao se s njihovim radom te naglasio važnost osposobljavanja za svoju vrstu poslova tijekom studiranja. Od pomoći mu je i posao koji je obavljao u domu. Pedagog je naveo da pomaže i trenerima u Akademiji ako je to potrebno. Prema svim polaznicima Akademije postavlja se jednako, bez obzira na status u

momčadi. Napominje da čak možda i više radi s onima koji moguće neće uspjeti u nogometu, kako bi im usmjerio fokus na obrazovanje i druge bitne stvari. Nastoji ostvariti kvalitetne ljudske odnose, za koje vjeruje da su jedini način za napraviti bilo kakve promjene kod sebe i drugih. Navodi i da se s kolegicama postavio prema mladim igračima bez ikakvih očekivanja, pružajući im bezrezervnu toplinu i mogućnost da budu što god žele. S ovakvim stavom slaže se i autorica Horvat (2022), navevši da djeci ne treba nametati pritisak prvog mjesta i primata među svojim vršnjacima; velika je mogućnost da će oni koji u sportu uživaju puno duže i ostati u njemu. Pedagog je zaključio kako mu je poznavanje nogometa pomoglo u nekim dijelovima pedagoškog rada i razumijevanju momaka s kojima radi.

7. ZAKLJUČAK

Gdje god oni radili, uloge i poslovi pedagoga su brojni i vrlo važni, nerijetko i presudni. Bila to škola, udruga, dom, sportski kolektiv, institucija za obrazovanje odraslih, ustanova ranog i predškolskog odgoja ili bilo koja druga ustanova, važnost pedagoga ne smije se zanemariti niti podcijeniti. Kako bi oni uspješno ostvarili svoju ulogu i ciljeve moraju biti dobar primjer, a to mogu postići samo ako posjeduju kvalitetne ljudske osobine i nužne profesionalne kompetencije. To posebice vrijedi u radu s mladim sportašima, kojima je uvijek potreban dobar i pravi uzor po kojemu će modelirati svoje ponašanje. Teško je, gotovo nemoguće doprijeti do njih ako im jedno govorite, a sami to ne radite. Stoga je izrazito važno, ključno da pedagozi budu dosljedni i osobno ispunjavaju sve ono što pokušavaju usaditi mladim sportašima. Oni imaju itekakav utjecaj na razvoj mladih sportaša, kojima mogu pomoći u teškim trenucima pružajući im bezrezervnu podršku.

HNK Hajduk i Akademija HNK Hajduk „Luka Kaliterna“ imaju svoju bogatu povijest i djelovanje. Akademija vrlo uspješno djeluje od svog osnutka 1919. godine. Kroz 105-godišnju povijest izronila je brojne velike trenere i nogometaše za Hajdukovu prvu momčad. Ostvarile je nebrojene velike rezultate i uspjehe, stekavši veliki ugled i poštovanje u nogometnom svijetu.

Za takve uspjehe su zaslužni brojni treneri, koji su bili i pedagozi mladim sportašima, ali zasigurno i članovi stručnog tima, prvenstveno pedagozi. Pedagoške kompetencije trenera su izrazito važne u razvoju mladih sportaša, a posebice u radu s mlađim kategorijama. Najuspješniji svjetski treneri dokazali su da u nogometu (a i ostalim momčadskim sportovima) nije uvijek najbitnije osmišljavanje taktike i priprema momčadi; to su definitivno vrlo bitno aspekti nogometa i preduvjeti uspjeha, no sve to može pasti u vodu ako trener i momčad nisu

na istoj valnoj duljini. Baš za Antu „Biću“ Mladinića je Hajdukova legenda Blaž „Baka“ Slišković potvrdio da je bio veliki pedagog i čovjek od koga je puno naučio. Uspješan trener „tiranin“ je stvar prošlosti, te baš poput pedagoga, treneri moraju posjedovati zavidnu socijalnu inteligenciju kako bi na pravi način pristupili igračima individualno i kompletnoj momčadi. Treneri u suradnji s pedagogima rješavaju nedoumice i zajedno se brinu da u momčadi vladaju kvalitetni odnosi.

Uloga pedagoga u radu s mladim sportašima, je mnogostruka, a to možemo vidjeti na primjeru intervjua s pedagogom Akademije. Od pedagoga se očekuje odgojno djelovanje, ali i pomoć u obrazovnom djelovanju. U tom smislu je uloga pedagoga stalna komunikacija sa školom mladih nogometaša kao i njihovim roditeljima kako bi osigurali uredno izvršavanje svih obveza. Također mladim nogometašima, s obzirom na dom i uvjete u kojima žive i djeluju, puno znači kada mogu doći kod nekoga bez ikakvih zahtjeva i pritiska očekivanja, porazgovarati u opuštenom okruženju i malo se zabaviti. Uloga pedagoga je i procijeniti s kim je potrebno malo više raditi i pomoći mu, poglavito u vidu škole koju je vrlo bitno završiti. Pedagozi u HNK Hajduk organiziraju i kvizove, izlete, radionice te razne druge aktivnosti. Također je važna i suradnja s ostalim članovima Stručnog tima Akademije kojeg uz pedagoge čine psiholog i fizioterapeuti. Svi naravno surađuju kako bi mladi Hajdukovci imali najbolje moguće uvjete za rad.

Kvalitetan zajednički rad i međusobno razumijevanje svih zaposlenika Akademije ključni su preduvjet za ostvarivanje sportskih ciljeva, ali i kvalitetan odgoj mladih sportaša, kako bi se osim u sportu ostvarili i kao punopravni članovi društva. O ulozi samih pedagoga u odrastanju i životu mladih sportaša najbolje govore razgovori s njima; momci uživaju doći kod pedagoga i opustiti se, razgovarati bez ikakvih očekivanja i pritiska za promjenu. Oni osjete i izrazito cijene to što im pedagozi u svakom trenutku pružaju iskrenu toplinu bez obzira na rezultate.

8. SAŽETAK

Cilj završnog rada je prikazati ulogu pedagoga u odgoju i obrazovanju mladih sportaša, uzimajući za primjer Akademiju HNK Hajduk „Luka Kaliterna“. U prvom dijelu rada prikazani su poslovi i uloge pedagoga u odgoju i obrazovanju, a potom i osobine i kompetencije koje kvalitetan pedagog mora posjedovati. Zatim je uslijedio dio o razvoju mladih sportaša, u kojem je prikazana velika kompleksnost tog procesa u kojem je teško uspjeti sam. Drugi dio rada bavi se bogatom poviješću HNK Hajduk i njegove Akademije, te je prikazano djelovanje samog osnivača Akademije Luke Kaliterne. Navedeni su naravno i najveći uspjesi Akademije, njeni uzrasti i stručni tim, u kojemu su pedagozi, psiholog i fizioterapeuti. Svi oni su izrazito važan faktor u svakodnevici polaznika Akademije i silnim uspjesima koje redovito ostvaruju. Najveći doprinos rada je provedeni intervju s pedagogom u nogometnom klubu, koji je imao za cilj odgovoriti na istraživačko pitanje: Koja je uloga pedagoške službe u odgoju i obrazovanju mladih sportaša na primjeru polaznika Akademije HNK Hajduk Split „Luka Kaliterna“?

Ključne riječi: HNK Hajduk Split, mladi sportaš, odgoj i obrazovanje, trener, uloga pedagoga

SUMMARY

The purpose of this final paper is to demonstrate the role of pedagogues in the upbringing and education of young athletes, with the example of HNK Hajduk Youth Academy „Luka Kaliterna“. The first part of the paper presented the jobs and roles of pedagogues in upbringing and education, followed by traits and competencies a quality pedagogue must possess. The next chapter focused on the jobs of pedagogues and their work places, after which the topic were traits and competencies that a good pedagogue must have. That was followed by a fragment about the development of young athletes, which showed the great complexity of that process in which it is difficult to succeed on your own. The other part of the paper deals with the rich history of HNK Hajduk and its Youth Academy, presenting the activities of the Youth Academy founder, Luka Kaliterna himself. Listed were of course the Youth Academy's greatest successes, its age groups and expert team, consisting of pedagogues, a psychologist and physiotherapists. All of them are an extremely important factor in the everyday life of Youth Academy attendees and their regularly great successes. The biggest contribution of the paper is the interview completed with a pedagogue in a football club, whose aim was answering the research question: What is the role of pedagogical service in the upbringing and education of young athletes on the example of HNK Hajduk Split Youth Academy „Luka Kaliterna“ attendees?

Key words: coach, HNK Hajduk Split, role of pedagogues, upbringing and education, young athlete

9. LITERATURA

1. Balabanić, E. i Vuković, N. (2020). Rad školskog pedagoga na stvaranju uspješne škole. *Bjelovarski učitelj*, 25 (1-3), 69-81. <https://hrcak.srce.hr/273387>.
2. BBC (2023). *Sport i mentalno zdravlje: Šta je uloga sportskog psihologa*. <bbc.com/serbian/lat/svet-64414727>. Pristupljeno 19. ožujka 2024.
3. Bileta, M. (2015). *Uloga pedagoga u prevenciji rizičnih ponašanja kod djece i mladih* (Diplomski rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet.
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:282368>
4. Blažević, I. (2016). Suvremeni kurikulum i kompetencijski profil učitelja. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*. 6-7, 189 – 210. <https://hrcak.srce.hr/clanak/227826>
5. Blažević, I., Matijašević, B. i Matijašević, P. (2021). The Relationship between Physical Activity and Subjective Well-Being in University students. *Sport Science*, 14(2), 111 - 118.
6. Borzić, P. (2023). *Uloga pedagoga u provođenju pedagoškog menadžmenta* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet.
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:961634>
7. Bosnar, K. i Balent, B. (2009). *Uvod u psihologiju sporta: priručnik za sportske trenere*. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Veleučilišta u Zagrebu.
8. Čatlak, M. (2021). *Misaoni postav i odgoj djece sportaša: uloga pedagoga u sportskom klubu* (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet.
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:727854>
9. Čehić, V. (2023). *Važnost sporta za djecu i mlade* (Završni rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:252520>

10. Fajdetić, M. i Šnidarić, N. (2014). Kompetencije stručnog suradnika pedagoga u suvremenoj pedagoškoj praksi. *Napredak*, 154 (3), 237-260.
<https://hrcak.srce.hr/138846>
11. FC Barcelona. *Comprehensive Athlete Care Service*.
<https://www.fcbarcelona.com/en/news/783722>. Pristupljeno 1. lipnja 2024.
12. Filozofski fakultet u Splitu. Odsjek za pedagogiju,
<https://www.ffst.unist.hr/download/repository/Elaborat_diplomski_sveucilisni_studij_Pedagogija_a.g._2021-2022..pdf>. Pristupljeno 29. veljače 2024
13. Findak, V., Heimer, S., Horga, S., Ivančić-Košuta, M., Keros, P., Matković, B., Medved, R., Mejovšek, M., Milanović, D., Mraković, M., Sabioncello, N., i Viskiće-Štalec, N. (1997). Kineziološka metodika. U D. Milanović (Ur.) *Priručnik za sportske trenere* (str. 83-93). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu
14. Gizdić, J. (2014). *Od barba Lukine skule do akademije baluna*. Split: Hrvatski nogometni klub Hajduk.
15. Gol.hr (2024). Rekordna sezona HNL-a: Sjajni prosjeci velike četvorke, par stotina tisuća gledatelja od magičnog milijuna,
<<https://gol.dnevnik.hr/clanak/rubrika/nogomet/iza-nas-je-rekordna-sezona-poposjecenosti-supersport-hnl-a---850697.html>>. Pristupljeno 19. lipnja 2024.
16. Hrvatski nogometni klub Hajduk (2024). Službena stranica: <https://hajduk.hr>. Pristupljeno: 19. ožujka 2024.
17. Horvat, D. (2022). *Sociološki aspekti problema izgaranja kod mladih sportaša* (Završni rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Kineziološki fakultet Osijek. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:265:972548>
18. Hrabri telefon. Pedagog/Pedagoginja,
<<https://tinejdzeri.hrabritelefon.hr/clanci/pedagog/>>. Pristupljeno 29. veljače 2024.

19. Hrsport (2024). Kada je osnovan Hajduk i opća povijest Hajduka, <<https://hrsport.hr/kada-je-osnovan-hajduk-i-opca-povijest-hajduka/>>. Pristupljeno 20. lipnja 2024.
20. Hrvatski olimpijski odbor (2024). Registar kategoriziranih sportaša. <<https://www.hoo.hr/registar-kategoriziranih>>. Pristupljeno 7. lipnja 2024.
21. Hrvatski zavod za zapošljavanje. e-Usmjeravanje – Dobrodošli na e-Usmjeravanje. Pedagog/Pedagoginja, <<https://e-usmjeravanje.hzz.hr/pedagog>>. Pristupljeno 1. ožujka 2024.
22. Jukić-Peladić, S. (2012). *Legendarni barba Luka Kaliterna: Sjećanja, razgovori i članci*. Split: Ekološka udruga Picigin – Bačvice
23. Katavić, M., Zovko, A., i Vukobratović, J. (2022). Stavovi trenera o važnosti vlastitih pedagoških kompetencija i odgojnoj ulozi sporta u radu s djecom i mladima. *Društvene devijacije*, 7 (1), 203-215. <https://doi.org/10.7251/ZCMZ0122203K>
24. Klub navijača Torcida (2024). Službena stranica: <https://www.torcida.hr>. Pristupljeno 19. lipnja 2024.
25. Kreni Zdravo (2019). Sportski psiholog – uloga u uspjehu sportaša, <krenizdravo.dnevnik.hr/zdravlje/psihologija/sportski-psiholog-uloga-u-uspjehusportasa>. Pristupljeno 19. ožujka 2024.
26. Krivić, M. (2021). *Utjecaj školskog pedagoga na unaprjeđenje kvalitete nastave* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:282188>
27. Ledić, J., Staničić, S., i Turk, M. (2013). *Kompetencije školskih pedagoga*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci. Filozofski fakultet
28. Makek, I. (2016). *Razvoj funkcionalnih sposobnosti prema senzitivnim obilježjima mladih nogometaša* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki

fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:117:731506>

29. Maksimović, J., Petrović, J., i Osmanović, J. (2015). Profesionalne kompetencije budućih pedagoga. *Istraživanja u pedagogiji*, 5(1), 50-63.

30. Markić, A. (2022). *Razvoj identiteta mladih kroz sport* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija.

<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:468665>

31. MasterSoft (2021) What Is Pedagogy? Importance Of Pedagogy In Teaching And Learning Process, <itms.co.in/blog/importance-of-pedagogy-in-teaching-andlearning-process.html>. Pristupljeno 5. ožujka 2024.

32. Mentalup (2021) What does pedagog mean? What is the area of expertise of pedagogy?, <<https://www.mentalup.co/blog/what-do-pedagog-and-pedagogy-mean> >. Pristupljeno 5. ožujka 2024.

33. Miljković, D. (2009). *Pedagogija za sportske trenere*. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

34. Musić, H. (2018). Učeničke procjene osobina pedagoga sporta u okviru modaliteta „stav prema disciplini“ kao faktora međusobnih odnosa. *Evropska revija*, 2 (8), 82-93.

35. Palavra, Z. (2016). *Povijest Hajduka* (Završni rad). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:212573>

36. Perčić, A.M. (2023). *Osobine trenera* (Završni rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:714842>

37. Petani, R., Iveljić, A.M., i Sikirić, P. (2020). Profesionalna orijentacija kao dio poslova stručnog suradnika pedagoga. *Acta Iadertina*, 17 (2), 0-0. <https://hrcak.srce.hr/252880>

46

38. Piche, G., Fitzpatrick, C., i Pagani, L.S. (2015). Associations between extracurricular activity and self-regulation: a longitudinal study from 5 to 10 years of age. *American*

Journal of Health Promotion, 30 (1), 32-40.

39. Popović, D., i Anđelković, A. (2017). Školski pedagozi o područjima rada školskog pedagoga – praksa, teorija i zakonska regulativa. U Turk, M. (Ur.) *Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga : Zbornik u čast Stjepana Staničića* (str. 292-308). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:443364>

40. Pressbooks. What is a Pedagogue? – An Urgency of Teachers, <pressbooks.pub/criticaldigitalpedagogy/chapter/what-is-pedagogy/>. Pristupljeno 5. ožujka 2024.

41. Program mjera zaštite i jamstva dobrobiti igrača mlađih dobnih uzrasta HNK „Hajduk“ š.d.d. Split za natjecateljsku sezonu 2024./2025. (siječanj 2024). Pristupljeno 20. ožujka 2024.

42. Računica, L. (2020). *Pedagoška kompetencija trenera* (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:799663>

43. Raković, M. (2015). *Uloga pedagoga u profesionalnoj orijentaciji učenika i njihovo zadovoljstvo izborom studija* (Diplomski rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:198229>

44. Schmidt, T., Smidt, W., i Roux, S. (2018). What do pedagogues in daycare do? Empirical analyses of the occupational activities of pedagogues in children's daycare centres in Germany. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26:3 (str. 446-460). <https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1463910>

45. Sikirica, L. (2023). *Uloga fizioterapeuta u sportu* (Završni rad). Koprivnica: Sveučilište Sjever. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:975522>

46. Slobodna Dalmacija (2018). Torcidin posljednji pozdrav legendi: Hoću viteštvo, hoću kulturu, hoću civiliziranost. <<https://slobodnadalmacija.hr/sport/hajduk/torcidinposljednji-pozdrav-legendi-hocu-vitestvo-hocu-kulturu-hocu-civiliziranost-581405>>.

Pristupljeno 17. lipnja 2024.

47. Smajjić, P. (2023). *Pedagoška kompetencija rukometnih trenera* (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:976753>
48. Staničić, S. (2005). Uloga i kompetencije školskih pedagoga. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (1), 35-46. <https://hrcak.srce.hr/139347>
49. Šalinović, J. (2019). *Pedagog u sportskom klubu* (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:511738>
50. Šporčić Škrobonja, M. (2019). *Pedagog i profesionalno usmjeravanje u državnim gimnazijama u Republici Hrvatskoj* (Diplomski rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:067401>
51. Tomažin, O. (2015). *Utjecaj sporta na rast i razvoj djece predškolskog uzrasta* (Završni rad). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:619964>
52. Turk, M. i Ledić, J. (2014). Europska dimenzija u obrazovanju: izazov za školske pedagoge?. *Pedagogijska istraživanja*, 11 (2), 95-102. <https://hrcak.srce.hr/173994>
53. Vračar, M. i Milanković, G. (2014). Položaj pedagoga u školama i analiza razvoja kompetencija u uslovima savremenih promena u obrazovanju. *Zbornik radova- Identitet profesije pedagoga u savremenom obrazovanju*, 37-43.
54. Vračar, M. i Maksimović, A. (2017). Perspektiva pedagoga: kompetencije potrebne za uspješno profesionalno djelovanje. U Turk, M. (Ur.). *Suvremeni izazovi u radu (školskog) pedagoga : Zbornik u čast Stjepana Staničića* (str. 214-235). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:443364>
55. Vuković, N. (2020). Uloga školskog pedagoga u razvoju socijalnih kompetencija učenika. *Bjelovarski učitelj*, 25 (1-3), 53-68. <https://hrcak.srce.hr/273384>
56. Vuković, N. (2021). Uloga školskog pedagoga u praćenju nastavnog procesa.

Varaždinski učitelj, 4 (6), 97-111. <https://hrcak.srce.hr/254536>

57. Zajić, J.O., Maksimović, J., i Lazić, N. (2022). Funkcije i osobine školskog pedagoga iz perspektive nastavnika. *Dhs- Društvene i humanističke studije*, 3 (20), 191-208. DOI: 10.51558/2490-3647.2022.7.3.191

58. Zelić, A. (2022). *Utjecaj sporta na razvoj djece i mladih* (Završni rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:339488>

59. Zulić, A. (2024). Psihologija i pedagogija sporta.

<https://hns.family/files/documents/10284/Osnove%20psihologije%20%20UEFAB.pdf>.
Pristupljeno 19. lipnja 2024.

60. 24sata (2020) Hajdukov dres kroz povijest: 'Bili' su bili i 'crveno-bili'! Na današnji dan prva utakmica..., <https://www.24sata.hr/sport/bili-su-bili-i-crveno-bili-na-danasnjidan-prva-utakmica-687405>. Pristupljeno 20. lipnja 2024.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Antonio Gorić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog/e prvostupnika/ce Pedagogije i Engleskog jezika i književnosti izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 11.7.2024.

Potpis

Izjava o pohrani završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada (podcrtajte odgovarajuće) u Digitalni repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Student/ica: Antonio Jonjić
Naslov rada: Uloga pedagogije u odgoju i obrazovanju mladih
na primjer Akademije HNK HAD PUK "Kika Kaliterna"
Znanstveno područje: Društvene znanosti
Znanstveno polje: Pedagogija
Vrsta rada: Javni rad

Mentor/ica rada:

doc. prof. dr. sc. Ines Blažević

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Komentor/ica rada:

(ime i prezime, akad. stupanj i zvanje)

Članovi povjerenstva (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

doc. dr. sc. Anita Mandarić Vuković

doc. prof. dr. sc. Ines Blažević

doc. dr. sc. Sanja Čavar

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada (zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude:

a) rad u otvorenom pristupu

b) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

(zaokružite odgovarajuće)

Split, 11.7.2024.

Potpis studenta/studentice: